

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ասել, թե Երևանի փողոցների վերանվանման նախաձեռնությունը դատահական էր, չի կարելի, որքան էլ որ այն արհեստական եւ ճակերեսային լինի: Այս ունի հստակ ուղղվածություն, նղասակ եւ ամենակարենորդ՝ ուղղորդող ուժ: Եվ այդ ուժը «Երև» չէ, ոչ էլ «Երևի Շիրանին» (ԵԾ), կամ Տարբեր աղմկարա հասարակական կազմակերպությունները (ՔԿ): Նրանք դարձային այդ անհերեք եւ ամբոխահածն նախաձեռնության իրականացնողներն են՝ որոշակի իմադովիշացիայի հնարավորությանը: Առաջին բայց արեց Վերոնցյալ ՔԿ-ներից մնելով՝ առաջարկելով Լենինգրադյան փողոցը վերանվանել արցախյան դատերազմի հերոսներից եւ հայտնի հրամանատարներից Լենինի Ազգալյանի անունով: Հաշվարկը հստակ է՝ շահարկելով հերոսի անունը, իրականացնել բայց, որն ուղղված է Հայաստան-Ռուսաստան հարաբերությունների դեմ: Տրամաբանությունն այսպիսին էր՝ ով կառարկի Լենինի Ազգալյանի անունը հավելթացնելուն: Սակայն այդ տրամաբանությունը չի ածխատում, բանի որ ամենեւին էլ դարտադրի չէ, որ հենց Լենինգրադյան փողոցը կոչվի Լենինի Ազգալյանի անունով: Այս մասին ի՞չ հետո:

Երեւանի փողոցների վերան-
կանան նախաձեռնությունը
իրականացնում են բոլոր այն
ուժերը, որոնք առատուեն ֆի-
նանսավորվում են արեւմտյան՝
ամերիկյան կամ եվրոպական
տեսական և հասարակական

Եթեակաս, կրսադետական
կամ մասնավոր հիմնադրամ-
ներից: Այսինքն, ուղղորդող ու-
ժը հենց վերջիններս են: Աս-
վածի աղացովցը ներկայումս
Ուկրաինայում եւ Լեհաստա-
նում տեղի ունեցող համան-
ման գործընթացներն են, որոնք
դարձյալ ուղղորդվում են նոյն
արեւմյան հիմնադրամների
կողմից:

Սասնավորապես, Ուկրաինայում դա կոչվում է «ղեկոնուլիգացիա»՝ հրաժարում այն ամենից, ինչ հիշեցնում է կոնումսաւական անցյալը, գումարած հրաժարում այն ամենից, ինչ առնչություն ունի Ռուսաստանի հետ։ Այսինքն, ակնհայտ ռուսայացու-

Չիրակի հայագի

Աշնանը հիմնարդման ու գործունեության 20-ամյակը կնքի ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Շրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնը: Խնչղես մասնագետներն են վկայում, հանրապետության Երևրդ բաղադրու արդեն գոյություն ունեցող Երկարֆիզիկայի եւ հնժեներային սեյսմաբանության գիտահետազոտական ինստիտուտի կողին նաև հումանիտար ակադեմիական կառուցիչ ստեղծումը հասունացած խնդիր էր դեռ անցյալ դարի 70-80-ական թվականներին, եւ անզամ բնարկվում էին այստեղ գիտության այդ երկու բեւերի առկայության դպյամաններում ակադեմիայի հյուսիսային մասնաճյուղ ստեղծելու հետ կապված հարցեր: Բայց այն ժամանակ դրան վիճակված չէր իրականանալ: Խոկ կենտրոնի ստեղծման խթան ու իմին դարձան հետերկաւարժյան տարիներին Շրակի դատամամատակության ժառանգությանը նվիրված նախ հանրադետական, առաջ միջազգային դարձած դարբերաբար գումարվող գիտաժողովները, որոնց սկիզբը դրվեց կիսամութ ու ցուրտ 1994 թվականին, տար-րային աղետից դեռ կիսավեր գյումրիում:

Մարզում բացահայտված գիտական հասկացես Երիտասարդ Աերուժի հնարավորությունը պահպանվում է ՀՀ Կառավարության կողմէ:

Երեանի փողոցների վերանվանում կամ հայաստանյան «դեկոմունիզացիա»

*Որտեղի՞ց են ուղղորդում մերօրյա հեղափոխականներին
ջնջելու անցյալը*

Կլինի այն Սանկտ Պետերբուրգի կամ Պետերբուրգյան փողոց կոչելը:

Վերանվաճման նախաձեռնության հակառակաստանյան ուղղվածության եւ համադաշասխան ուժային կենտրոնից ուղղվածության եւ համադաշասխան ուժային կենտրոնից ուղղվածության հակառակաստանյան ուղղվածության եւ այն փաստը, որ ոչ երականները ոչ ուկեծիրանականները, ոչ յկների բոցաւունչ հեղափոխականները, որոնք ոչնչով չեն ասթերվում այն նոյն բոլցեիկաահեղափոխականներից, որոնք ոչնչացնում էին իրենց նախորդության ամեն ինչ, չեն առաջականացնում վերանվաճել վերեւում նովածակինության եւ լվովյան, կամ էլ Կիեվյան ու Եստոնական փողոցները: Զ՞ որ նրանի էլ են հիմնեցնում խորհրդային անցյալը, բայց ինչչուն հակարգվեն իրենց սերանակից՝ նոյն հիմնադրամներից սնվող եւ նրանց հաճախականացնող երկրագույն պատճենները:

Ներին:

Լեմինգրադյան փողոցը մեծության հետափոխականների միայն առաջին հարվածի տևկանում էր: Դրան օրեցօր ավելացնում էր Խորհրդային Հայաստանի բարությունը և հակասական գործիքների անուններով փողոցները: Այստեղ լուրջ կտանգ կա թացն ու չորը մի-մյանց խառնելու: Գուցե մի օր է հասմեն մարտաւ Բաղրամյանին մարտաւ Բաբաջանյանին, մարտաւ Արմենակ Խամբերյանցին:

ծովակալ Խաչովին, Ալեքսանդր Սյամիկյանին, Սարգիս Լուկա- շինին, և բազմաթիվ ուրիշների որոն մեր խորհրդային անցյալից են եւ մեր ժողովրդի մեծագործ զավակներն են եւ որոնց անուններով փողոցներ, դղորտաներ դրցոցներ կան: Կամ՞ բոլցեկի եւ մեր մեծագործ նաւերու Վահան Տերյան՝ նրա անվանմամբ նույնութեա Երևանում փողոց կա Ընդհանրապես, խորհրդային օջանի մեր գրականության եւ արվեստի մեծերը, որոնց բոլորին ամինար է թվարկել եւ որոնց դասվին փողոցներ կան, նրանց բոլորի հետ նույնկերդ դեմք եւ վարվեսի, անմի որ հիշեցնում են խորհրդային անցյալը: Կամ այդ անցյալը մերը չէ՞ իր ողբերգական էջերով եւ մեծագործ նվաճումներով հանդերձ: Նորօյա բոլցեկից մը այս ամենը ցամկանում է զննվէլ:

Կազմ է ոլուսացան ուղարկվողական երթասարդներին, որ անկախության առաջին սարիներին մենք արդեն ձերքազատվել ենք կոմունիստական անցյալի բացասական կամ մեր դատմության հետ առնչություն չունեցող կերպարների անուններով առ ժեղանուններից: Լեսինի դոդոսա, Աղաքաբեկովի հրապարակ, Բաբկի փողոց, Տյուլենինի, Կալինինի Նարիմանովի, Չելյուսկինցիների, Ծմինշի եւ բազմաթիվ այլ անհերթե անուններով փողոցներ ու

հրապարակներ վերանվանվել են
մեր դեւական, ռազմական,
ճշակութային գործիչների անուն-
ներով։ Եվ դա արվել է առանց
դրսի ուղղորդման, մեր ժողովրդի
ցանկությամբ, դեւության բաղա-
յական կամքով, առավել եւս՝ ա-
ռանց մեր հերոսների անունները
օսհարկելով եւ կեղտոս խարի մեջ
ներափառելու։ Միանանակ է, որ
մեր հերոսների, նշանավոր գոր-
ծիչների անունները դեմք է հա-
վաքեցած պահ, բայց ոչ մյուսների
հաւաքին։ Յուրաքանչյուր անվա-
նափիտություն մետք է ունենա
ծասնագիտութեն հիմնավորված
եղակացություն եւ հաւաքի առնի
բնակչության, այլ ոչ թե այս կամ
այն բաղայական ուժի կամ խմբի
ցանկությունը։

Համատեղությամբ Լեսինգրադյան փողոցի բնակիչ

Խմբ. կողմից.- Լիովին համաձայն լինելով մեր աշխատակցի մոտեցմանը, այնուամենային կ հոււենի, որ անկախ նորօրյա հակառուս «հեղափոխականների» աղմակարարությունից, անհրաժեշտ է լրջութեան ու ծրագրված նորովի անցնել փողոցների անվանափոխման եւ, առաջին հերթին, անվանակոչման գործին ոչ միայն Երեւանում, այլև մյուս բաղադրում ու բանկավայրերում, որտեղ, օրինակ՝ Դիլջանում, շարունակվում է նախկին խայտառակ վիճակը։ Առավել դրան, անհրաժեշտ է ձերքազատվել փողոցների անվանակոչության միալոդմանի, այսպէս կոչված՝ միակուսակցական եւ կուսակցական մոտեցումներից։ Օրինակ՝ ո՞ւր են Վահան Ղետեյանի, Արշակ Չողանյանի, Միհրան Տամայյանի, Սեծն Սուրասի, Փարամազի, Արմենակ Ելայյանի, Մին Շահենի, Պանդուսի, Շահան Նաթալիի, Շահան Շահնուրի, Կազգեն Շուշանյանի, Գերսամ Ահարոնյանի, Գուրգեն Յանձրիյանի եւ Վերշամես՝ Քըր Քրիորյանի ու բազմաթիվ այլ երախտակրների անունը կրող փողոցները։

Երակացնելու հայտնաբերությունների կենսը 20 տարեկան է,

Հիուսիսային մասնաճյուղ ստեղծելու հետ կաղված հարցեր: Բայց այն ժամանակ դրան վիճակված չէր իրականանալ: Խակ կենսրնի ստեղծման խթան ու հիմք դարձան հետեւրաշարժյան արիներին Շիրակի դատմանտակության ժառանգությանը նվիրված նախ հանրապետական, առաջ միջազգային դարձած դարբերաբար գումար վոր գիտաժողովները, որոնց սկիզբը դրվեց կիսանութ ու ցուրտ 1994 թվականին, արեւային աղետից հետ կիսավեր Գյումրիում:

Մարզում բացահայտված գիտական հասկացես Երիտասարդ Ներուժի հնարավորությունը կապահպահվում է ՀՀ Կառավարության կողմէ:

Անցած 20 տարիների ընթացքում այստեղ ուսումնասիրվել են շուրջ մեկ տասնյակ հնագիտական հուշարձաններ, այդ թվում Քենիամինի անտիկ դամբարանադաշտը, Անիի բարանձավային արվարձանը Ախուրյա Ան կիրճում, Քայլաձորի ուշուրարտական աճ Ինչպես և այլ առաջնային աշխարհական համայնքը, Անդ Սեղմասարի վայրը Հանգեղարյան ասճարական համայնքը, Ազարանի եռաշերտ մշակույթը ունեցող Երես

հազարամյա բնակավայր-դամբարանադասը, Զրափիի Երկարիդարյան բնակավայրը եւ այլն: Կատարվում է Շիրակ դամագավառի և հարակից սարածների հնագույն դասմության մի շարֆ հիմնախնդիրների, Ալեքսանդրապոլի գավառի ժողովրդագրության եւ բաղադրական դամության, հասարակական-քառական ու կրամակուրային կյանքի մի շարֆ վիճահարույց հարցերի նորությանը: Հավաքվել ու մշակվում է ազգագրական հարուստ նյութ, ինքան նում են նի կարեւոր ձեռնարկի Շիրակի նարգիզակավայրերի ազգագրական անձնագիրը:

Երեխ ստեղծման աշխատանքներ, ինչը հնարավորություն կտա ստեղծելու նարզի ամբողջական ազգագրական ատլասը: Ուսումնասիրվում է *Տարածաշրջանի ծիսատոնական համակարգն իր ներկայիս փոխակերպում-ներով*, դարբերաբար կազմակերպվում են *Տեառնընդառաջի*, Սր. Զատկի, Սր. Սարգսին նվիրված մարզային տոնակարարություններ, հացի, ազգային խոհանոցի, նաև պահ-

Դական երածության փառատններ եւ այլն:
Եռամյա դարբերականությամբ գումար-
վում են նաեւ Շրակի դասմանցակությահն
ժառանգությանը Նվիրված գիտաժողովներ՝
հանրամետության եւ արտերկի բազմաթիվ
գիտականների մասնակցությամբ: Դատա-
րակվել են արդեն տեղի ունեցած բոլոր 9 գի-
տաժողովների նյութերի ժողովածուները,
կենտրոնի «Գիտական աշխատություններ»
ժողովածուի 20 հասնոներ: Այս սարիների ըն-
թացում կենտրոնի աշխատակիցների հրա-
սարակած 520 գիտական հոդվածներից 70-ը
լրաց են տեսել արտերկրում: Դատարակվել են
նաեւ 20 մենագրություններ, «Շրակի հնա-
գիտական եւ դասմանցական ուսում-
նասիրություններ» մատենաւարի 2 դրամներ:
ԳԵՂԱՍ ՄՊՐՏՅԱՅԻՆ
Գլուխի

ԵՐԿԱՆԴ ԱՇԱՏՅԱՆ

ԳԵՐԱԿԱՆ

Հայաստանի թշնամական հարաբերությունները հարեւան Թուրքիայի եւ Ադրբեյջանի հետ, Ռուսաստան-Վրաստան լարված հարաբերությունների դայնաներում, Կովկասը վերածում են վառողի տակարի: Ի՞նչո՞ւ է իշխանական գործոնի ներարկումը ազդելու տարածաշրջանի վրա: Սա այն հարցադրումն է, որի ժուրչը այժմ նաև տում են գիտակներից շատերը: Յովիսին իշխանելի տարածաշրջանային համագործակցության նախարար Յանի Հաներին այցելեց Երևան, հանդիպեց Վարչապետ Կարեն Կարապետյանի եւ արտօնութեանխարար Էդուարդ Նալբանդյանի հետ՝ սուրագրելու սճեսական երկնողմանի համաձայնագրեր, հայտարարելով, որ ինքը Հայաստան է եկել «բեկում» նացնելու երկու երկրների հարաբերությունների մեջ: Նույն ժամանակամիջոցում, գրեթե գոլգահեռաբար, իշխան այցելեց Վրաստանի Վարչապետ Գեորգի Զիվրիկասվիլին եւ իր լաւագնակցի՝ Վարչապետ Բենյամին Նաբանյահուի հետ համատեղ մամլո ասուլիսում հայտարեց, որ «երկնողմանի հարաբերություններն իրենց երկու երկրների միջեւ զարգանում են շատ արագ եւ թերարժասիշան այցերի փոխանակումը հավելյալ խթան է իրենց համագործակցությանը»:

Մյուս կողմից, երբ Ոտևաստանի արքորդնախարար Սերգեյ Լավրովը հայտարարում էր, որ սիրիական ղատերազմը հանգույցալուծելիս «ինքայլի աղահովական շահերը դեմք է հասկի առնել», նշանակում է, որ այդ երկիրը գտնվում է Ոտևաստանի բաղադրական ռադարի սակ:

Ինչդես տեսնում ենք, հանկարծակիորեն իւրայելը կովկասյան ասղարեզում դարձել է կարեւոր, հատկապես այն դաշտառով, որ այդ երկիրը հետքետք դուրս է գալիս այժմ ոչ մի երկրի օրակարգի վրա տեղ չունեցող դադեսինյան հարցի վրա սեւեռվելու դատարբած մեկուսացումից:

Խորայելն ունի բոլոր համապատասխան գործությունները՝ դառնալու և ականա լավ դաշնակիցը, սակայն բարձրագույն գործությունը կազմում է գեղագիտական գործությունը՝ գեղագիտական գործությունը և գեղագիտական գործությունը:

Կարայի կարծիքով Լեռնային Ղարաբաղի հարցը դեմք է կարգավորվի Աղբեջանի դայնաների շրջանակում, ինչը նշանակում է, որ տարածության անբողջականության սկզբունքը դեմք է փոխարինի բնիկ ժողովորդի ինքնորոշման իրավունքին: Կարայի ծառարաելու առաջնորդամբ արտօրժման

Հյարաւ Ավիգդոր Լիբերմանը վերջերս
վերահաստաց այդ մոտեցումը: Ոչ
ավել եւ ոչ դակաս, Պաղեստինյան
ինքնավարության դեկավար Մահմուդ
Աբասը ավելի լավ բան չարեց, քան
«յուղություն Ադրբեյջանի նախագահ Ա-
լիեկին ռողոմ խոսերով, ասելով, թե
ինք որպես տարածքներ կորցրած
կողմ՝ կիսում է նրա «ցավը»:

Որպես մի երկիր, որի բաղադրանքների
նախահայրեն իրենց հերթին ենթակ-
վել են զանգվածային ոչնչացման,
բնական դիմի լիներ մտածել, որ Խ-
րայելը բարոյալես դարտադրված
դեմք է լիներ ճանաչելու հայոց ցե-
ղասպանությունը: Թեեւ դաշտնա-
կան բաղադրականությունը հակված է
դեմի ժխտողականություն, սակայն
ուժգին ձայներ են հնչում Ակադեմիա-

հաղթաբուղթ, որը կարող է խաղարկել Թուրքիայի դեմ՝ ամեն անգամ որ Անկարայից որեւէ զիջում ակնկալի:

Ըստ առաջարկի այս բոլոր գարագուները ժամանակավոր տեղեցնեն են թվում այնքան ժամանակ, քանի դեռ հսկայելը ծրագրում է իր նորահայք զազի մատկարարությունները Եվրոպա առաքել Թուրքիայի վրայով:

Ըաղաբականության հեզնական ու ցիմիկ բնույթը ցույց տալու համար բավարար է մատերել 2016-ի ադրբեյջանական դատարանը, երբ Ադրբեյջանը օգտագործելով իսրայելական «Յառող» դրոններ եւ «Սպայֆ» հակատանկային հրթիռներ, Արցախից հետ կորցեց ռազմավարական նշանակության որոշ դիրքեր: Յենց այդ օրերին Զննեսեթի փոխխոսնակ Թավի Պլու-

մի Յայոց ղատիւնիւթյան կալված-ների ճակատագիրը: Կերպու «The Times of Israel» թերթը տեղեկացրեց, որ «Հովհան-ուղղափառ եկեղեցին ձեռք է բաշխ իր անօարժ գոլովի իշրայելացիներին երկարաժամկետ վարձակալության տալու տասնամյակների դրակտիկայից եւ այժմ ղարզադես վաճառել է այն, բանի որ այլևս չի կարողանում տոկալ իշրայելական իշխանությունների զանգվածային ճնշումներին՝ այն վաճառելու ղահանգով»: Սկանդալային այդ գործարքի հետևանքով Հունաց ղատիւնիւթյունը կիրառվում են նաեւ Յայոց ղատիւնիւթյան վրա: Նույնիսկ ամենաճարդիկ եկեղեցականները դիմի

Ի՞նչ է նշանակում Խրայելի բազմավեկուր արշավը Կովկաս

յում եւ խորհրդաբանում հօգուս ձանաշնան: «The Caucasus Chronicals»ը վերջերս վկայակոչում էր հետաքրքրական զարգացումներ այդ ուղղութանո՞ւ: «Ղիմիկ հարակեալան» ծառ

իվը, որ այցելում էր Հայաստան գլ-
խավորելով խորհրդարանական մի-
տավիրակություն՝ հայտարարեց, որ
«ուժգնորեն դատապարտում է ազե-
րիական ագրեսիսմ» եւ կոչ արեց վե-
րադառնալ հրադադարի ռեժիմին:

Երբ հիւրայելը բննադատվում է Ազգ-
բեջանին գենի վաճառելու համար
կառավարության ղատախանը միշտ
ղատրաս է՝ նույնը կանի Հայաստ-
անի համար: Երբ Հայաստանի ռազմա-
վարական դաշնակիցը՝ Ռուսաստանը
ղատերազմող երկու կողմներին էլ գեն-
վաճառելու միեւնույն դիրքում է գՏՆ-
վում, հայերս զրկվում են հիւրայելի
վարմունքի դեմ բողոքելու իրավունքից

Մեր Երկու Երկրների միջև Երկվող մանի հարաբերություններում տեղական բաղադրականությունը նույնառելու դեր ունի: Առաջին համաշխարհայիշտական պատրազմից հետո Երևանի հայոցքի բնակչությունը 25000 էր հաշվում: Հաջորդող տասնամյակներին այդ թիվը կայունացավ 15000-ի վրա: Այսօր այդ թիվը նվազել է տասնամյակի՝ 1500: Պարզաբան դրամահիմնակությունը է սա, որի հետեւում կան առարկայական դաշտառներ:

Նմանաղես, ռիսկային է Երուսաղե-

նձնատուր լինեին ննան ճնշումների
մաց: Միայն Ասված գիշի, թե հա-
ղատկան բանի կալված է արդեն
բավել:

Ակնհայտորեն, Վերոհիշյալ խնդիր-
թից ոչ մեկը չի բնարկվում Դայա-
սնի ու Խորայելի միջեւ։ Վերեւում
կնարկված «բեկումը» նոր սկիզբ է
ուստանում Երկու Երկրների հարաբե-
քյուններում, որոնց միջեւ առեւս-
լիյին հաշվեկշռող Օերկայիս հաս-
տված է որորմետի 8.5 մինիոն ոռուարի։

և է ողորսելի 8,5 միլիոն դոլարի:
Կայացելի արշավը կովկասյան տա-
ծաւոքան դայնանավորված է մի
նի գործոններով: Մ. Նահանգները
որդում է սեղ խել Ռուսաստանի ու
Մարտացանում նրա դաշնակիցնե-
միջեւ: Եթե Հայաստանը բավարա-
դադարձառներ տեսնի նոր զարգա-
ւմներում, կարող է հիմք գցել իր
մոլեմենտար բաղաբանությունն
նուր կրվաճաների վրա հաստելու
դատակով: Հայաստանի ճամանակ-
թյունը Վրաստանում ՆԱՏՕ-ի զո-
վարժություններին՝ արդեն իսկ գրգ-
չ այլ է համարվել Մոսկվա-Երեւան
սարքերություններում:

Հաջորդ գործոնը Դայաստանի աւտորական լուրջ կախվածությունն է անից: Կորայելն արդեն թակարդել է սփփին ընդդեմ Իրանի: Դայաստանի և Երկրորդ առեւտրանտեսական հարթերությունների զարգացումը, նաև Ավորաբար ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ոլորտում, նվազեցնելու է Դայաստանի կախվածությունը Թեհրանի վրա:

ի, ինչը բոնուս է Խորայելի համար: Բակառակ Խորայելի հետ առկա բոնուսի մեջին, Դայաստանը կարիք նի հետադարձելու ռեալորդիսիկի ղափականություն՝ օսկելով Վանգտոնի բարեհաճությունը: Եվ ինչ նկատեցին՝ դա չի կարող դաստիել, եթե շրջանցվի Խորայելը: Խորայելի դարձած ձիթենու ճյուղը մեջնօնամյա դատեհություն է Դայաստի համար ճամշիդու Արեւմուսին: Իր շրջու Վաշինգտոնը Դնդկաստանի մեջ երկրին դարտադրեց խաղաքանության փոփոխություն, եւ աշխարհը ականատես դարձավ Վարչական Նարենդրա Սուրդիի այցին Խորայելը: Նույնիսկ Սառույան Արաքիան այժմարերել է, որ իր վերաբրումը այժմանավորված է Խորայելի բարեհութանը:

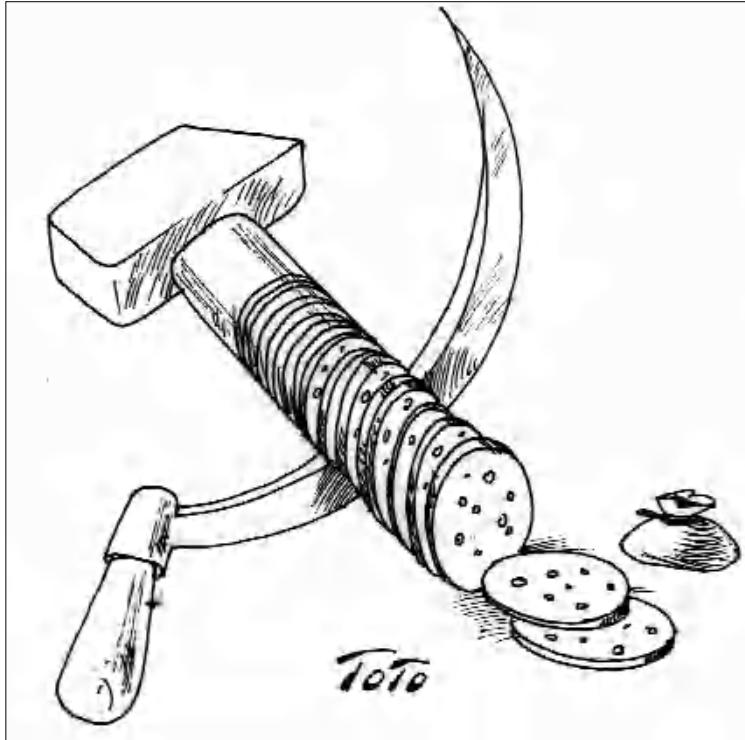
Ասությամբ:
Զաղացական իրադացությունը
հիշ սիլի Հայաստանին բռնելու
դիմի իրեն Երկարած ձեռքը:

દુર્ગા. ક.અ.

Արևաշիրնության հետքերը՝ անկախության մշուշում

Երեւանի ավագանու Ելի դպրությունը հայտնաբերել է, որ երես մայրաքաղաքի, օրինակ Սարգսի Կասյանի անունը կրող փողոցն անվանափոխվի Եւ սաման միւս հայտնի հայ ու ամենակարեւոր հայաստ գործչի անուն, աղա մենի այլեւս չեն կրի Խորհրդային Սիոնիքյան հետքը: Դեմաքար, բանի դեռ այդ փողոցը կոչվում է հայ բուշեակի անունվ, մենի կրելու են այդ հետքը, ու բանի որ հենց այդ փողոցը է բացվում զյուղանտեսական մթերի տնավաճառը, ուրեմն այդ՝ սրտկաշիրության հետքը մթերի միջոցով ներթափանցելու է մեր օրգանիզմ ու մենի այն կրելու են արդեն մեր՝ բառին իմաստով ներտում: Այս համատեսում Ելին առաջարկում է Երեւանի այն փողոցները, որոնք կրում են բուշեակի գործչների անուններ, արագործն անվանափոխել:

Անկեղծ ասած, Երեւանի ա-
վագանու վերջին ընտրու-
թյուններին ես կարծում էի, որ
Ելբ, մասնելով խաղաքականա-
րան, ցույց է տալու այն ձանա-
դարիք, որով զնալիս Երեւա-
ցիները մի ժիշ գոնե ավելի
լավ են ապրելու, եւ իհճա, մի
ժեսակ չեմ հասկանում, թե
որքանով է Երեւանցիների բա-
րեկեցությանը նոյասելու օ-
րինակ Սոսէ Մայրիկ Վերան-
վանված Կասյան փողոցը,
հ՞նչ է, փողոցի անունը փո-
խելուց հետո փողոցի տեմբերի
բնակիչներն ավելի լավ են
ապրելու... Ու առհասարակ,
մեզ դեմք են լավ անուններով
կեղտոս փողոցներ՝, թե՛ թե-
կուզ վաս անուններով, բայց

մարդու փողոցներ եւ լավ...
աղրուս:

Բայց թղթնեմի այս մասն հարցերը բաղադրելու համար ավելի մեծ խստակցության նյութ ունեմ, եթե երկու բառով այն կոչվում է ԽՄՀՄ հետք: Այն, ինչողևս հասկացանք, ուզում են ջնջել, խողաշ, ինք կուտակվ, բայց ինչո՞ւ ու ամենակարեւոր՝ ինչո՞ւս: Օրինակ այն ճարդ-կանց, որոնք ծնվել են ԽՄՀՄ-ում, իսկ նանա ճարդիկ բոլորին ընտանիքներում էլ կան, ովքեր մեծացել, սովորել, կրթվել, աշխատել են այդ երկում, ԽՄՀՄ արժեթիվութիւն կրողն են, քանի ու

այլ արժեները նրանց անհասան ենի են եղել. ի՞նչ են անելու Նրանի ին փողոց չե՞ն, որ անուները փոխեն ու թոքակետ լով ԽՍՀՄ հետք՝ միանգամհօն սկսեն աղբել ազա, անկախ Հայաստանում, սղանելո՞ւ են թե՝ համբերելու են, որ իրեն մահանան, մարելով անկախ Հայաստանը անցյալի սրկության ծանրածանը հետեւից ԽՍՀՄ-ը մեր դատարկությունը չէ՝ թեկուզ անիջյալ, բայց անխուսափելի, թե՝ մենք դաշնակցական Հայաստանի անկումից հետո ազգովին բնել ենք ու զարդել այն ժամանակ, երբ ԽՍՀՄ-

Լավ, եթե Տարն Սարգսյանը մը մեղավոր է, որ իհն Երեւանն անդում՝ մեզ զրկելով բաղադրամանական ժմշից, բա ԽՍՀՄ-ի Երևանու գանկացող ներա ի՞նչ են բանդում, չ՞ո՞ր բան դում են: Օրինակ, երբ հեզմունք են այն մարդկանց, ովքեր նույնական չեն լինի, եթե Խորհրդային Հայաստանը չի հնի, բայց Խորհրդային Հայաստանի առաջին ան կախ հանրապետությունը բանդում վեց, այդ թվում հայ բոլցելիկ ների ձեռամբ, բայց դա դեմք չէ աղացուցի, այդ թվում առաջին հանրապետության Երևան սիրահաներին, որ բանդել չ

կարելի: Ի դեմ, սիրահարությունը մի վաս կողմ ունի, այն կուրացնում է, ոչինչ չես տեսնում, բացի նրանից, ում սիրահարված ես, այսպես որ, եթե սիրահարվել, աղա ժողովրդին, որը եղել է խորհրդային ժողովուրծներից մեկը ու չի կորել, իսկ եթե հենց այդ ժամանակ չխորհրդայնանար չէ՞ր կորի...

Ու դեռ Երկա՞ր են աղբելու
բոլցեւիկ-դաշնակցական այս
մեծ եւ ընդհանրական Երկրեւե-
ռության դայնաններում, եր ա-
ռաջինները Լենինի արձանն են
դնում Երկրի հենց սրում, իսկ
Երկրորդները դրա տեղում առա-
ջարկում են Արամ Սանովյա-
նին: Լավ, դարձ չէ, որ Լենին
խանդելի արտներու է Սանու-
կյան խանդելը, թե՛ Մանովյանն
անհերեւի հերսո է հինա, իսկ
անհերեւի չէ՞ր Լենինը, երբ
նրան կանգնեցնում էին: Դայ
ժողովրդի համար ոչինչ չի՞ ա-
րել, բայց ԽՍՀՄ հայ գործիչնե-
րը հայ ժողովրդի համար ոչինչ
չե՞ն արել, իրո՞ք, առաջին հան-
րապետության արեւո՞ւ ե՞ Երդ-
վում...

Իսկ այդ հանրապետությունը
մեր ղատնությունն է, այնողևս
ինչոքս ԽՍՀՄ-ը, նույնան, ոչ
ավել, ոչ ղակաս, երկուսի
դեմքում էլ նույնան անկախ
ենի եղել, ավելի անկախ՝ հիմա
էլ չենի: Իսկ ղատնության հետ-
քանի չեն ջնջում, որդեսզի սո-
վորեն, այդ թվում՝ սրիկանե-
րից, կամ ջնջում են, բայց բո-
լորդ՝ ոչինչ չսովորելով, բողնե-
լով սրիկայությունը:

Պուտինը, Թրամփը եւ մի վեճքիկ ձգմվող լիմոն

Ուժիկան կարծես թե անցավ, նկատի ունեն Թրամփի եւ Պուտինի միջեւ, այն՝ որ ձեւավորվել է Հանրուրգում կայացած G7-ի վերջին գագաթնաժողովի ժամանակ, որի մասին բոլորը խստում էին, այդ թվում Թիլերսոնը, նաև՝ Լավրովը։ Ամեն դեղում ԱՄՆ-ը որոշել է օգոստոսի 23-ից ՌԴ-ի ողջ տարածում ամերիկյան ճութիքի վիզա չտրամադրել, իսկ ՌԴ այն բաղադրիչները, որոնք ցանկանում են մեկնել ԱՄՆ, կարող են այլ երկրներում դիմել ամերիկյան դեսպանատուն, կամ հյուրատուարաններ՝ վիզա ստանալու համար։ Ամերիկյան դեսպանատուն ու հյուրատուարաններն եւ վիզա ընորհելու կամ չընորհելու որոշում կկայացնեն՝ եւնելով ԱՄՆ օրենսդրությունից։ Քասկանալի է, որ եթե ԱՄՆ-ն դադարեցնում է վիզաների տրամադրումը ՌԴ ողջ տարածում, ապա ամերիկյան օրենսդրությունն եւ առնվազն երկար կմտածի՝ նախան թույլ կտա ՌԴ բաղադրիչներին այլ երկրներում ամերիկյան դեսպանատունների կամ հյուրատուարանների միջոցով մեկնել ԱՄՆ։ ԱՄՆ տարածից ՌԴ մեկնել ցանկացողներ առանձնադես չկան։ Այ Ռուսաստանից ԱՄՆ մեկնել ցանկացողները... Օգոստոսի 22-ին, երբ Ռուսաստանում ամերիկյան դիվանագիտական ներկայացուցչությունները դեռևս տրամադրում էին ԱՄՆ ճութիքի վիզաները, այդ ներկայացուցչությունների դիմաց հերթ էր, ու սա այս դասմության ամենակարեւոր մասն է։ Դա նշանակում է, որ չնայած ԱՄՆ-ը, ըստ Ռուսաստանում անցկացված վերջին բոլոր սոցիարշումների, այդ երկրի բաղադրիչների համար թիվ մեկ ստանալին է, չնայած ԱՄՆ-ը թույլ չի տալիս ռուսներին գնալ ԱՄՆ, բայց արի ուսես, որ ԱՄՆ-ն այն երկիրն է, որտեղ մեկնել ցանկացողներն ամենաշատն են Ռուսաստանում։ Ինչո՞ւ։ Ռուսաստանում ավելի աղակով չէ, թե՛ Ռուսաստանում ավելի բարեկեցիկ չէ, գուցե Ռուսաստանում ժողովրդավարության մակարդաշն այն չէ, կամ ավելի շա՞տ են մարդկանց ճնշում, սղառնում... Ամեն դեմքում ՌԴ բաղադրիչները կտս չեն մեկնում, բայց իր

Թե ինչըես կղատասխանի այս բային Մոսկվան, դժվար է ասել, ամեն դեղուում հազիվ թե ինն էլ սահմանափակի դեղոյի ՌԴ վիզաների տրամադրումը ԱՄՆ ողջ տարածում, բայնի որ Թրամփը Պուտինից ավելի ուժեղ է, կամ զիլ, կամ գեղեցիկ։ Նրանի ԱՄՆ չեն մեկնում նաեւ այն դատապով, որ, օրինակ Լու Անցելեսն ավելի գեղեցիկ բաղադր է, բան Դոնի Ռուսուվը,

Սեզ ի՞նչ, առաջին հայացքից
ոչինչ, ոչ ռուս ենի, ոչ էլ մոտ ա-
ղագայում ՈԴ բաղացի են
դառնալու, իսկ Երեւանում ա-
մերիկյան դեսպանատունը
դատարան է մուտքի վիզա տրա-
մադրել մեզ: Բայց եթե հաւաք-
առնենի, որ ԱՄՆ-ն կասեցրել է
մուտքի վիզայի տրամադրումը
նաեւ Բելառուսի ողջ տարած-
քում, իսկ որտեղ Ռուսաստանն ու
Բելառուսը, այնտեղ էլ մենք ո-
ղազախները, աղա մեզ ի՞նչ
հարցի դատասկսանն առնվազ-
ութվագծում է: Այն, որ Ռուսաս-
տանը չի բավարում հենց
Ռուսաստանի բաղացիներին

ու ոչ միայն նրանց, ովքեր հետո
են կանգնում ամերիկյան դեմո-
դանաւան առջեւ, այլև այս
ուս բարձրաստիճան դաշտու-
նյաներին, որոնց երեխաները
ԱՄՆ եւ արեւմոյան այլ երկրներ
փաղաքացիներ են, այն երկրները
որոնի մեծ հաջուկում դահուն
են նրանց փողերը, այն փողերը
որոնի Ռուսաստանում վասնա-
ված են, այն Ռուսաստանում, որ
ին ի դաշտուն ծառայում են լուր-
թենի, խորհելու առիթ է տալիք
մեզ: Այն, որ մենք հավատում ենք
Ռուսաստանին այն դարագու-
յում, եթիւ նրան չեն հավատու-
նամբ, ովքեր ծառայում են
նրան, կը կին խորհելու առիթ
տալիք մեզ:

Բայց Ուսասատանն անդամ
ման հաղթելու է, կարող է
չկասկածել: Իսկ եթե այնուա
մենայնիվ կասկածում են, ո
րեմն չեմ լսել դատությունն ա
նասին, թե ինչողս են Պուտին
ու Թրամփը իիմիայի վերաբ
րյալ դասախոսությունից հետ
քյուսիսային Կորեայի մայրս
քաղաք Փիենյանի սրճարանն
ից մեկում խաղում «հավաք
տում եմ-չեմ հավատում» խաղու
Պուտինն առաջարկում է, որ ի
վ սկսի, Թրամփն, ինչողե
միշտ, համաձայնում է: Ո՞ւ առ
խագահն էլ, դիմելով իր ամերի
կացի գործընկերոջն ասում է...
-Դոնալդ, դու հավատո՞ւմ ե
որ ԱՄՆ-ի եւ Կորպայի արա

- Ի՞նչ, ծովի մեջ, Ուսասաննունի հետախուզական սուզանավեր:

-իհարկէ չեն հավատում, դա-
րն նախագահ, դա հնարավո՞-
չէ, մերոն կրթեին դրանց,- ա-
սում է Թրամփը:

- Այ տեսնում ես, իրականում
դրանք կան, 1:0 հօգութ ինձ, - ա-
սում է Պոլիշին՝ հավելելով.

- Ջիման լուսական հավաքալուգ:
- Շատ լավ, իսկ Դուր, դարձն նախազահ, հավատում եմ ԵՒ, որ ԱՄՆ-ի եւ Կուբայի մեջտեղում ծովի մեջ կան ամերիկյան հետախուզական սուզանավեր:
- Այո, հավատում եմ.-դաշտա-

- Այս, ուշացնելու մասին խանում է Պուտինը:

- Գուա , լրազնակե բաւ
չկան, ես հաղթեցի, 1:1,- ուրա-
խանում է Թրամփը:
- Այս, 1:1, բայց բանի որ ԱՄՆ-
ի եւ Կուրպայի միջեւ, ծովի մեջ
ամերիկյան սուզանավեր չկան.
Վիխարենը կան ռուսական
սուզանավեր, ուրեմն ես հաղ-
թեցի,-ասում է Պուտինը եւ մա-
տուցողին դասվիրում լինոն
օրի մեջ ճամփու համար:

С. ПФЗШ

ԱՐԱՄ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

Քաղաքական վելլուծաբան,
բանասիրական
գիտությունների թեկնածու,
խաղաղագիտության դոցեն

«Ազգ»-ի նախորդ հանարուս
մենք խոսակցություն սկսեցին
2017 թ. առաջին կիսամյակի
սնտեսական իրավիճակի ցու-
ցանիշներում առկա որոշ մի-
տումների վերաբերյալ: Մենք ԵՎ-
րասիական փորձագիտական ա-
կունքի անդամներս,վերջին եր-
կու ամիսներին ուսաղրությամբ
վերլուծում ենք Եվրասիական
տարածքի սնտեսության ցուցա-
նիշները, փորձելով գնահատել
մեր զարգացման հնարավորու-
թյունները եւ ներուժը: Մենք ու-
ղում ենք, որ Ուսասամի սնտե-
սության նույնը վերընթաց զար-
գացման փուլը խոսանում է
նոր հնարավորություններ ԵԱՏՄ
փոքր երկրների, նայս եւ առաջ
դայասամի սնտեսության հա-
մար: Զաղագակրթական բա-
խումը Արևմուտքի եւ Ուսաս-
ամի միջեւ, որն ընդունեց նաեւ
սնտեսական տարածուածին

բնույթ, սիմուլ է Ուսասատական վերանայելու իր ռազմավարական նույնությունը սեփական սննդարձության նկատմանը եւ սեղթելու ինքնարբազ ժամանակակից սննդական հաճակարգ: Այս այստեղ է, որ մենք, Ուսասատական դաշնակիցներն ու մերձակարգույն գործընկերներս, դեմք է առաջարկենք մեր ծառայությունները մեր հնարավորությունների սահմաններում վերաճականութեանը, պատճենականական, արդյունաբերության ոլորտների արտադրանքը ուսական շուկայի կարիքներին տանադրելու համար: Թե չեմ մեր փոխարեն կանեն ուրիշները, ճամանակիրաբեն մեր երկու հարեւանները:

**Զարգացման
հնարավորություններ
արտադրության
ոլորտների համար**

Հայաստանի իշխանությունը ները, վերջին մեկ տարվա ընթացքում, հանուն արդարության, արել են իրենց հնարավորություններում լուրջ բայց գյուղանմասեսությունը զարգացնելու ուղղությամբ։ Նախորդ վեց ամիսների ցուցանիշով գյուղանմասական արտադրանքը անցյալ տարվա նոյն շրջանի համեմատ դակասել է, սակայն էադես մեծացել է գյուղներին և վերաճառակող արդյունաբերության արտադրանի արտահանումը։ Սա նշանակում է, որ ինչպա՞ն էլ կրծատվի մեր երկիր բնակչությունը, գյուղների արտադրության ծավալները աճեցնելու հնաս ունի, որովհետեւ դրսում դրա կարիքը կա։ Մենք մնարում ենք, որ եթե ձիւս աշխատվի որևէ սական ներդրողների հետ, ապա նրանց մեծացող հետարրությունը Հայաստանի նկատմամբ կարող է հանգեցնել նոր նղասակային ներդրումների՝ գյուղանմասեսության եւ գյուղներին ոլորտներում։ Դիմուկ լինելու հանար եւ մեր ռուս գործընկերներին ասում են, որ ծիրանն, դեղձն ու թուզը եթե Հայաստանում չաճեցվի, ապա Ռուսաստանում դա միեւնույն է՝ չի աճելու։ Եվ դա նրանի հասկանում են։ Քետաքար, բաղաբական խնդիր է նոտասեա երկու-երեք տարհների

ընթացքուն հասնել այն բանին, որ ռուսական ընկերությունները հետարքրվեն Հայաստանում ցանքարածությունները մեծացնելու, նոր այգիներ սնկելու, ջերնոցներ կառուցելու, վերաճակող գործարանների հզորությունները մեծացնելու խնդրով։ Եթե սա չհակասի մեր օլիգարխիայի տակերին, ապա կարելի է սպասել գործնական արդյուն։ Այն, որ Հայաստանը գնալով ավելի շատ ռուսաստանցիների է գործնական հետարքրում, խոսում է թեկուզ այն փասթը, որ այս տարվա առաջին վեց ամիսներին Հայաստան է եկել ավելի քան 240 հազար ռուսական անձնագրով գրուսացքիկ։ Անցած տարվա համեմատությամբ սա ավել է 33%-ով, այսինքն մեկ երրորդով։ Երկրորդ տեղում վրացական անձնագրերով գրուսացքիկն են (151 հազար մարդ), երրորդ տեղում՝ իրանցիներ (81 հազար մարդ)։ Նկատութեալով, որ գրուսացքության համար անենահարմար ամիսները (հուլիս, օգոստոս, սեպտեմբեր) եւ հոկտեմբերը հասկամա-

Կմլաստն Յայաստանում արդիունաբերության վերածնողին եք սրա կարենությունը մեջ զանում գիտակցությունը նաև կոնկրետ լուծումներ։

Երեւանի փողոցներում շրջել լով մկանել եմ, թե ինչպես են ռուս գրուաշրջիկները հայկական կուլտուրայի կամ ժեսուի գնում։ Նախ հիշում են խորհրդային տարիների հայկական կուլտուրի իսկական լեգենդը։ Մեր սահմանական ցուցանիշները բույս առաջին անգամ հետխորհրդային դասմության մեջ մենք արձանագրում ենք թերեւ արդիունաբերության արտադրանքի ու արտահանման աճ։ Սա այն բան կարեւու է, որ կայուն միտունադարնալու դեմքուն Յայաստանի մի նոր խորհրդանշ կարող է դարձնել այս արտադրանք։ Մեր ակումբի անդամ, դրոֆեսուն Թաթուլ Մանասերյանը շատ սեղին ասում է, որ Յայաստանի արտահանումը մեծանում է հայ գործարաների քացարկի օճարի վի ու ահեղի ջաների գնու։ Յայ գործարաների դերին նոր Յայաստանի կյանքուն դեմք է մեծա-

վիճակն այդ ժամանակ պելի վատանալու: Մրա նողատակ մեկն է. մեր հասարակության մեջ դառակտում, անվստահություն, կասկած եւ դժգոհություն առաջացնել: Մենք մտել ենք մշտական եւ տեսնում ենք, որ մոտակա տարիներին մեր սննդությունը նը զարգանալու է: Նոյեմբերի իրանը ԵԱՏՄ-ի հետ երես ժամանակով ազատ արեւությունու վերաբերյալ համաձայնագիր կսորագրի: Օգոստոսի 18-ին Թուրքիայի էկոնոմիկայի նախարարը հայտարարել է, որ ինքը երկիրը դաշտասպիս է ԵԱՏՄ-ի հետ մասսային դայմանագիր ստորագրել: Սիրիան վերահաստել է ԵԱՏՄ-ի հետ ազատ առեւտիքի գոտու վերաբերյալ համաձայնագիր ստորագրելու մտադրությունը եւ ներկայացրելու այդ գոտում ներկայացվող երկու հարյուր աղքանականացներ ցանկը: Մեր սարածառաջանութիւնը թե այս լուրջ խաղացողներու մտածում են զարգացնել համագործակցությունը ԵԱՏՄ-ի հետ իսկ մեր երկիրի արեւմտամետ շահակներում մտածում են

Հայաստական կանխատեսումներ 2017 թ. առաջին կիսամյակի տնտեսական զուգանիշների հիման վրա

լիորեն դեռ չեն հաշվարկված, կարելի է կանխատեսել, որ սար- վա արդյունքով Հայաստան կժամանի մեկ օնիլոնից ավելի զբոսաշրջիկ: Ուզում եմ հիմք- նել, որ 2000-ական թթ. սկզբին սա խնդիր էր, որը դրվում էր ոլոր- տի առջև:

Երկու խոսք դաշտանական արդյունաբերության մասին։ Խորհրդային ժամանակներում առանձին հայ սաղամուղը գիտնականներ, դեւական գործիչներ, արտադրության կազմակերպիչներ վճռական դեր խաղացին Հայաստանում խորհրդային արդյունաբերության նոր ձեռնարկություններ ստեղծելու գործում։ Խորհրդային Միությունը կազմաքանդվեց։ Զանդվեց նաեւ Հայաստանի դաշտանական ձեռնարկությունների համայիրը։ Յինա աշխարհում արդյունաբերական երրորդ, նոյն միևնույն չորրորդ հեղափոխության շրջանն է։ Ուկրաինայի հետ գծվելոյ հետո Ռուսաստանը վերսին բննարկում է իր աշրածում ռազմաարդյունաբերական ժամանակակից հզորությունների հասել վերջին մեկ տարում։ Նոր Ռուսաստանում է կօժնվեն համեր, ովքը

հարզանդով վերաբերվել: Մեծարել, դարգեւատել դետական դարգեւառով, ուսումնային նրանց կյանքի ու գործութեան թյան փորձը:

Ի՞նչ կդասահի, եթէ
հաղթեն ԵԱՍՄ
հակառակորդները
Այս եերանիւար ասօն իր

ԵԱՍՄ-ից դուրս գալու մասին
Ես չեմ ել բննարկում, թե ինչ
կղատահի, եթե Հայաստան
կղղմից Ռուսաստանը որեւէ
սղառնալիք զգա: Մեր թշնամին
ներ երազում են, որ մենք ընկած
մենք այդ մոլորությունների մեջ
Ես միայն սնտեսական մի բան
փաստարկ եմ ուզում թերեւ: Եթե
մենք չլինենք ԵԱՏՄ անդամ
զագի գինը մեզ հաճար չաս ա
վելի թանձ կլինի: Մեր նոր-նոր
ոսքի կանգնող սնտեսություն
անմիջապես կզրկվի սարտար
յին այս առավելությունից: Մեր
արտահանումը Ռուսաստան ան
միջապես կվանզվի եւ, որդեռ
արդյունք կվերադառնա անցա
տարիների թվերին: Հայկական
գրեաւարությունը կզրկվի լրա
ցուցիչ շահույթից: Մենք վերց
նականապես իրաժե՞ց կտա՞
երեւէ կրկին արդյունաբերա
կան երկիր դառնալու հնարավ
ությանը: Մարմն չաս դարզու
նակ, բայց անհրաժե՞ց մաս

Ճան դատախանառութերը ինչ-
ղեմ են փաստարկում Հայաստա-
նի դերը Արենիութ-Ռուսաստան
հակասության մեջ: Քետարքիրա-
կան է, թե ինչպես է գնահատվում
մեր ամելեղ ցավը այդ հակա-
մարտության կատակցությանը եւ
ինչպես են Արենիութի դատա-
խանառութերը ընկալում «եւ-եւ»-
ի մեր դատաստականությունը:

Ահա թե ինչու են ես ղղողում,
որ արեմատամես իին ու նոր ընդիմադիրներին ոչ թե դեմք է կիրավորել կամ բարկոծել, այլ դեմք է ի վիճակի լինել նրանց հետ բանական եւ խելացիս բանավեճ վարելու: Հայաստանի սնտեսության առաջին կիսամյակի մի ամբողջ շարք ցուցանիշներ զայիս են դնելու, որ ԵԱՏՄ դեսությունները ոսք են դրել զարգացման ցըջան: Մեզ համար կարեւորագույն խնդիր է այդ զարգացումից օգտվելը հանուն Հայաստանի բարգավաճման ու զարգացման:

Երբ զվարձագնում են Արարադն» ու «Արարած

Աղրեցանի «Ղարաբաղ» ֆութբոլյախն ակումբը Եվրոպայի ֆութբոլի չեմպիոնների լիգայի որակավորնան վերջին փուլում, չնայած Դանիայում 1:2 հաշվով դարսվեց «Կողենիահացեն»-ին, բայց իրավունք սացավ մասնակցելու Շեմպիոնների լիգայի խմբային՝ հիմնական փուլին։ Բավում աղրեցանական ակումբը դանիացիներին հաղթել էր 1:0 ու մրցակցի հարկի տակ խփած գոլի շնորհիվ աղրեցանական ֆութբոլն աննախադեմ հաջողություն գրանցեց։

Խմբային փոլում աղրբեջանական թիմը կանցկացնի վեց հանդիդում (Երեխական՝ մրցակիցների դաշտում, Երեխական՝ տան): Այսինքն աղրբեջանցիները կխաղան Եվրոպայի առաջնակարգ ճարգաղաւորում, բարձրակարգ թիմերի հետ ու նրանց կիյուրընկալիեն Աղրբեջանում: Խևկ մենք, մենք եւս կարող ենք ուրախանալ, խանի որ Մոսկվայի «Արարատ» ֆուտբոլային ակումբը Ռուսաստանի զավաթի 1/16 եզրափակիչ է դուրս եկել, 1/32-րդում դայլարից հանելով Կայինինգրադի «Քալթիկա»-ին, որը խաղում է Ռուսաստանի չեմպիոն ո՞ր լիգայում: Բացի այդ, շատ հնարավոր է, որ Աղրբեջանի «Դարաբաղը» հայտնվի «Մանչեսթեր Յունայթեր»-ի հետ մի խմբում ու մեր թենոն տասը գոլ խփի աղրբեջանցիներին: Մենք եւ ազգովին կուրախանանք, թաճ, որ ֆուտբոլային Եվրոպային մենք մի հոգի ենք տակած, խևկ աղրբեջանցիները՝ մի ողոք թիմ, այն եւ՝

Ի դեմք, ոռու հայսնի մեկնարան Վասիլի Ուսկինն այս կաղակցությամբ ասել է. «Զվարճացնում է կովկասյան ակումբների անվանումները, օրինակ՝ «Ղարաբաղ», կամ «Արարատ». նրանց թիմերին անվանում են հարեւան երկրների ժեղանուններով»:

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆԿԵՐՅԱՆ

**მ.კ.პ. სახელმწიფო
აკადემიური და მუსიკური უნივერსიტეტი
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი**

Հոդվածի առաջին մասում արդեն նետել եմ, որ Իրան - Եվրոմիություն զազային համագործակցության համար ներկայում բացակայում է կողմերի բաղադրական շահագրքվածությունը՝ Եվրոմիությունը դաշտունական հայտարարություն չի կատարել իրանական գաղը դեմի Եվրոպա արտահանելու երկողմյան բանակցությունների մասին։ Դա կոմերցիոն առումով ոչ ձեռնուու գործարք է, եւ մասնագիտական ժաշանակները նույն են, որ այս դահին կա երկու իմանական խնդիր. առաջին՝ Իրանը չի արդյունահանում համարտասխան բնակի գագ, իսկ Եվրոպական ժուկան գերհագեցածներից մեկն է գագի համամետարա ցածր գներով, բացի այդ Եվրոմիության գագի ժուկան վեցին տարիներին վերականգնողական է ներգութիկայի զարգացման հետևանորով կրասվում է:

Դազի դետական ընկերությունների գործունեության սահմանափակումը նաև արտահայտված է Եվրոպի լրաց գաղի ներնուժնան ու վաճառքի մասին օրենսդրական փաստաթղթերում, որով արգելվում է դետական ընկերությանը արդյունահանել, արտահանել եւ վաճառել գազը: Երրորդ՝ «Եներգոլակես» կոչվող օրենսդրության համաձայն, այդ գործառույթները դեմք է իրականացնեն Երեք տարբեր ընկերություններ: Այս սահմանափակումը տարածվում է ոչ միայն Գազմերումի, այլև գազի դետական մյուս ընկերությունների վրա, սա նաև լուրջ խոչընդունություն է Եվրոպի լրաց գազ արդյունահանող այլ դետությունների, մասնավորապես Իրանի միջնորդ բանակցություններ Վերսկսելու համար:

«Իրանական գազի ազգային ընկերությունը» (National Iranian Gas Company (NIGC)), մենաշնորհային իրավունք ունի գազի արդյունահանման, իսկ 2010թ.-ից այս ընկերությունը վերահսկում է նաև գազի արտահանմաբը զբաղվող «Իրանական գազի արտահանման ընկերությունը»

արդյունահանման փորձը որոշակի խնդիրներ է ստեղծում գազի արտահանման եւ սղանան հանար: Վերջին տարիներին իրանական գազի նկատման հետարքությունը աճել է համապես հնդկական եւ չինական ընկերությունների կողմից: Այս հետարքությունը արտահայտվում է նոր դայնանագրերի կեննաճը եւ իրանական գազի արդյունաբերության մեջ ներդրումների կատարմանը: Ներկայում հնդկական ընկերությունները կառուցում են նոր նավահանգստային երթինականեր հեղուկացված գազի արտադրության եւ արտահանման հանար, նմանատիպ ներդրումներ իրականացնում են նաև չինական, Վերջին շրջանում նաև ռուսական ընկերությունները: Նայատակ է հեղուկացված իրանական գազը արտահանել դեռ Ասիական ուղևա, որտեղ այդ գազի անենամեծ սղանող դետություններն են՝ Չինկաստանը, Չինաստանը, ճաղողիան, Չարավային Կորեան եւ այլն:

Այսինքն ներկայում իրանի խլանական հանրապետության գաղիք բնագավառում կատարվող հիմնական ներդրումների նորագույն է սահմանական հեղուկացված

Իրան-Հայաստան Էներգետիկ համագործակցության հեռանկարների եւ իրանական գազի մասին (մաս 2-րդ եւ վերջ)

Սակայն սա իրավիճակն է այս դահին եւ այն զարգացման ու փոփոխման որոշակի միտում ունի, ինչը արդեն առանձին բնաւարկման եւ վերլուծության թեմա է: Գաղտնին չէ, որ զազի ուլկան է ականորեն առաջնանում է նավքի ուլկայից նախ եւ առաջ նրանով, որ այն ազատականացված չէ, ինչը այդ հոլմիին միացետող ու արտահանող դետություններին հնարավորություն է տալիս զազը որդես գենե օգտագործել սեփական բաղաբական շահերը առաջ մղելու համար: Սա մի գործընթաց է, որը օրինակ նավքի դեմքում հնարավոր չէ իրականացնել, քանի որ նավքի գնագոյացումը իրականանում է միջազգային բորսաներում եւ նավք արդյունահինդ դետությունների ազդեցությունը այս գործընթացի վրա սահմանափակ է:

օգնություն հասար այդ հետությանցին տրամադրող ղետությունները ստեղծում են գազի մեջանորհային-ղետական ընկերություններ, որնք էլ հնարավորություն են տալիս իրականացնել այդ հումքի արտահանման եւ վաճառքի այնպիսի բաղադրականություն, որը ձեռնուու է արդյունահանող ղետությանը: Սա ստեղծել է մի իրավիճակ, երբ գազ սպառող հիմնական ղետություններն էլ իրենց հերթին ճշակում են օրենսդրական ակտեր, որնք սահմանափակում են գազ արդյունահանող ղետական ընկերությունների գործառույթները իրենց աշխածներում: Այս հակասություններն էլ չափ հաճախ դաշտառ են հանդիսանում արտահանող եւ սպառող ղետությունների միջև հարաբերությունների սրմանը: Սահմանավորաբետ Եվրոպի ղետությունը բազասական է անահա-

Ծովագործությանը բացասազա՞ւ է գառա-
տում ռուսական Գազպրոն ընկերության
գործունեությունը իր աշրածինմ եւ այն
գնահատում է որդես գործիք Կրեմլի խ-

(National Iranian Gas Exports Company (NIGEC)): Սենակունդային այս բացառիկ իրավունքը որոշակիորեն խոչընդունակ է հրան-Եվրոպայում գազային բանակցությունների վերսկսմանը, բանի որ այն բախվում է Եվրոպական խորհրդարանի կողմից ընդունված էներգետիկ դաշըլ կարգավորող օրենսդրական ակտերին։ Սակայն սրան երկողմ «գազային» հարաբերությունների կարգավորման միայն մի մասն է։ Յարջի կարգավորմանը խանգարում են նաև դաստիարակություններ Իրանի նկատմամբ, ինչպես նաև ԱՄՆ-ի դիմադրությունը այդ դեսուքան էներգետիկ համակարգի զարգացմանը նղաստող որդարաբերությունները։

Արդեն նույն ենք, որ Իրանում արդյունահանվող գազի 98% հենց այդ դետուրյունում էլ սղառվում է, իհմանական սղառողներն են ջերմակայանները (29%), բնակչությունը (28%), արդյունաբերությունը (26%), եւ այլ սղառողներ, արտահանվում է ընդամենը 2-4%: Իրանը վերջին տարիներին կտրուկ կերպով ավելացել է գազի արդյունահանումը, դրա տարեկան աճը կազմում է մոտ 6.6%, սակայն դրա հետ մեկտեղ արագ տեմպերով մեծանում է նաև ներփակ սղառումը՝ կազմելով մոտ 6.4% տարեկան: Այսինքն օագա ար-

առ 0.4 % տարածած։ Այսուհետեւ կազմի արդյունահանման աճի արդյունքում իրանում այդդեմ էլ չի «հայտնվում» ավել գազ, ինչը լրջագործ խոչընդունելու է առաջացնում գազի լայնածավալ արտահանման համար։

Սակայն մյուս կողմից ել Իրանը այդ հիմքի արտահանման մեջ ռուկաներից հեռու է գՏԱՎՈՒՄ ԵՐ դրա մասշաբային

զագ եւ այն արտահանել դեղի ասիական շուկա: Այս միտումները ցույց են տալիս, որ չնայած տարբեր ճակարդակով կատարվող բաղադրական հայտարարություններին, իրանական գազի արտահանման հիմնական ուղղությունը դեղի Արևելք է, ինչը ֆինանսավոր ավելի ձեռնուու է, քան Արևմտյան՝ Եվրոպական շուկան: Եթե Իրանի գազի շուկայում ներդրումներ իրականացնող Եվրոպական ընկերություններ էլ գտնեն, ապա դրանք միայն համագործակցում են բոլոր այն ընեկրությունների հետ, որոնց նոյանակը ասիական շուկան է: Սա իհարկէ չի հաջանակում, որ գազ չի առավի դեղի Եվրոպական շուկա, սակայն հեղուկացված գազի արտահանումը դեղի Հնդկաստան, կամ Չինաստան և նետառային ավելի ձեռնուու է:

Դիտարկելով այս միտուները հասկանալի է դաշնում, որ գազի խողովակաշարային արտահանման սարքերակի փոխարեն ներկայում ներդրվածները իրականացվում են դեռև հեղուկացված գազի ռուկա, ինչը նաև նօանակում է, որ Դայաստանով գազի արդյունահանման մեջ ծավալները գոնե տեսանելի աղագայում բացառվում են, ոչ միայն դրա սննդսական, այլև բաղաբական դրույտաճարների ենթակա:

**ՉԺՀ-ի ԵԼ ՐԴ-Ի
զաղտնի գենքը
կարող է
Զախշախել ԱՄՆ-ը
Տիեզերում ԱՄՆ-ի
ժրադեսությունը
վտանգված է**

ացած ԱՅՍ որ տրամադրությունը, ո-
ր ձեռք է բերվել ռազմական, բաղա-
ացիական եւ արբանյակախն հա-
մակարգերի կիրառման օնորիկվ։
Նրան ավելի ու ավելի հաճախ են
դիտարկում աղազա դատերազմի ժր-
ջանակներում արբանյակախն հա-
մակարգերի վրա հարձակվելու հնա-
րավորությունը», ճայիսի 11-ին հայ-
տարաբե ԱՄՆ ազգային հետախու-
զության դեկապար **Դեն Կոռտարը**։

Նա հայտարարեց, որ հնարավոր են հարձակումներ կատի ռազմական արբանյակների եւ տեղաշարժման արբանյակային համակարգերի վրա, ներառյալ տեղորոշման GPS գլոբալ համակարգերը։ Աներիկյան արբանյակների դեմ ուղղված կիրառիակումներից բացի կարող է կիրառվել ուղղորդված էներգիայով գեներատորների պատճեն, որութեազի «կուրացվեն» կամ վնասվեն օդիքիկական տիեզերական սիխոները։

«Զին հետազոտողները մշակում են լայնորեն կիրառվող համակարգերի տրամադրությունը ուղղված աղջուկների ստրծման նոր մեթոդներ։ Ուղարկած մտադիր է արդիականացնել սեփական ռադիոէլեկտրոնային դայլարի ուժերը եւ մինչեւ 2020 թվականը ստեղծել ռադիոէլեկտրոնային դայլարի նոր գեներ»,- ասել է ԱՄՆ ազգային հետախուզության ղեկավար Դեն Կոուտսը։

Եթե ուղիղութեակրօնային դայքարի միջոցները թույլ չեն հասնել ռուսակերպ արդյունաբերի, աղա Ռուսաստանն ու Ղինաստանը կարող են գործի դնել նորագույն տեխնոլոգիական հրթիւներ, որոնց նշակումը կարող է ավարտվել առաջիկա մի ժամկ տարվա ընթացքում:

Ավելին, Երկու Երկրները մշակում
են արբանյակներ, որոնք կարող են
միջամտել ուրիշ արբանյակների աշ-
խատանին, կամ էլ, հարկ Եղած
դեմքում, բախվել եւ ոչնչացնել հա-
կառակորդի ուղեծրային արբանյակ-
ներո:

Կոուտսի խոսերով, ռոբուտացված տեղերական տէխնոլոգիաների հետազոտությունը, այն տէխնոլոգիաների, որոնք նախատեսված են արբանյակների սղասարկման եւ տեղերական աղբի հավաքման համար, կարող են օգտագործվել արբանյակների վնասման նորագույն մեջ: Նման առաջնային տեղությունները կարող են լրաց բարություններ ստեղծել պատճեան:

Այս կադակցությամբ «Ոեգնում» գործակալությունն արձանագրում է, որ սկսված դայնամիկ ներում Պենտագոնին անհրաժեշտ են հավելյալ ներդրումներ, որոնք նրան կարող են հնարավորություն տալ դահլյանելու հիեգինիական ԱԱԾ-ի գերակայությունը:

Փողոցի անունը՝ Հայոց ուղղափառ դաւոհարություն

«Մինչ հայերից շատեր գիտեն, որ հայկական բաղամասը զրադեցնում է Երևանի հիմնական քաղաքի մեջ վեցերորդ մասը, ուրիշներ, նույնիսկ Երևանի մեջ բնակչիներից ու մանիք, չգիտեն որու փաստեր, որոնք Սուրբ բաղամասը մեջ դաւական ներկայության վառ առացույցներն են», գրում է Ժիրայր Թուրքումջյանը «Արքիման Միքու-Սփեյր» շարաբարերում եւ մասնանում բազմաթիվ փաստեր, որոնցից առանձնացնում են հետեւյալները:

1) Սուրբ Հակոբի վանի: Իրականում Երևանի հարավ-արևմտյան մասում, Սիսն լեռան բարձունքում գտնվող հայկական գիյավոր Եկեղեցին կոչվում է Մըրոց Հակոբյան վանի, որովհետեւ ըստ պահպանության այնտեղ թաղված են միեւնույն անունով երկու սուրբեր։ Մեկը՝ սուրբ Հովհաննեսի Եղբայր սուրբ Հակոբոսսի է, որ ճանաչված է որպես «գիյափոխ», մյուսը՝ Տեառնեղբայր սուրբ Հակոբոսսի է, Հայուս Զրիսոսի եղբայր, ով եղել է Երևանի առաջին եպիսկոպոս։ Առաջին Հակոբոսսի գիյավոր է սկզբ Հետասանի թագավոր Մեծն Հետրվես Ազիմողիասը, ով հռոմեական գործերի օգնությամբ գրավել է Երևանին։ Մինչ սուրբ Հակոբոսսի գլուխն է թաղված այս վանում, մարմնի մնացած մասերը հողին են հանձնվել հեռավոր Գալիցիայում (Խումանիայի հյուսիս-արևմտյան մասում)։ Թե՛ ինչպես է այնտեղ հայսնվել, հայսնի չէ։

2) Ամհայս գինվորի հոււշածանը: Առաջին հայտնի հոււշածանը նվիրված Ամհայս գինվորի հիշատակին գտնվում է աղաքի տարին Մարտի 1437 թ.։ Որու գինականունը գտնում են, որ նա ծնունդով հայ է եւ ազգակիցը Ֆաթիմյան դիմաստիայում հայտնի հայերի։

6.30x3.90 մետր չափսերով խճանկարչական հոււշածանը կառուցվել է հայերի կողմից եւ կրում է հետեւյալ մակագրությունը հայերն լեզվով։ «Ի հիշատակ եւ ի փրկություն բոլոր այն հայերի, որոնց անունները Տիրուած են հայտնի»։ Ենթադրվում է, որ այն կառուցվել է Բյուզանդիայի Հուստինիանու կայսեր օրու 527-ից 565 թվական ժամանակահատվածում։

3) Թաղաքի դաւոհարություն: Դաւոհարությունը կատարվել է հայերի կողմից եւ կրում է հետեւյալ մակագրությունը հայերն լեզվով։ «Ի հիշատակ եւ ի փրկություն բոլոր այն հայերի, որոնց անունները Տիրուած են հայտնի»։ Ենթադրվում է, որ այն կառուցվել է Բյուզանդիայի Հուստինիանու կայսեր օրու 527-ից 565 թվական ժամանակահատվածում։

4) Ապահովության իրամասագիրը: Հայկական վանիի գլխավոր նույնի վրա արաբերով մի արձանագրություն կա, որ Երաժշավորում է բաղադրի հայկական սրբավայրերի անվանգությունը եւ ազատում հայերին մաշակից։ Չափանիք կառուցվել է Միջազնությանը։ Սուրբ Համբարձումը վերակառուցվել է նոր միջամտությամբ։ Կառուցել է Քերանի կուսանոցը, Սրբ Անա Եկեղեցին, երեք փակ շուկաներ եւ գրատում՝ նկարագրող ձեռագրեր լատասաւելու համար։ Ընդունել է բաղադրատում հայության մասնակիությունը։ Առաջին կառավագան կառուցել է 1161-ին կաթովածի հետամուլությունը։

Տաճարի ներսում

Խաչքարերից մեկի վրա մ.թ.ա. 965 է գրված, այսինքն ավելի քան 130 տարի նախքան խաչակիրների Երուսաղեմ հասնելը։

Պատրաստեց Հ. ՕՌՈՒԲՐԵ

Խմբ. Կողմից.- Անուուս Երևանի հայոց վանքը բաղում եւ բազում առանձնահանուկ ու դասմական շինություններ, սրբաւույններ, մասուններ, գանձեր, ձեռագրեր եւ արխիվային նյութեր ունի, որոնց մասին արժեք ու մեր ընթերցնելու հմանան, հաւաքաղին նրան՝ ովքեր բախս չեն ունեցել այցելել այնտեղ, սակայն հազիվ թե այցելածներին ծանոթ լինի այն եղանական դաճրաբան-հուշակորողը, որի սակ ամփոփված են 1918 թ.ին Արարայի հաղթական ճակատամարտում զոհված մեր 21 հերոսների աշխունները, որոնք ընկան ուղա-

Հրամուրիչ Երևանադեմը Հայոց պատմական արմասները Սուրբ բաղամում

բնակիչ հայազգի ինժեներացարարական Միմար Սիմանն է (1489-1588), ով օսմանյան դամակի գիյավոր ճարտարադեսն է։ Նա վերահսկել է ավելի քան 300 կառուցների (ճղկիրներ, հիվանդանոցներ, դուռցներ, բաղնիքներ, տալասներ, կամուրջներ, եւայլն) ժինարտքունը։ Պարհապը (կառուցված 1530-ականներին) 4 կմ. երկարություն, 34 դամական աշտարակներ եւ 7 դարտաներ ունի։

Ժուրելը Միմարի հայ լինելով երկար ժամանակ ժիստելուց հետո, վերջին ընդունում է են, որ նա բրիսոնյա է։ Հայ լինելու առաջույցներից մեկն այն նամակն է, որ նա գրել է Սուրբ Համբան խնդրելով, որ իր ընտանիքն կիրարու չարասի։

4) Ապահովության իրամասագիրը: Հայկական վանիի գլխավոր նույնի վրա արաբերով մի արձանագրություն կա, որ Երաժշավորում է բաղադրի հայկական սրբավայրերի անվանգությունը եւ ազատում հայերին մաշակից։ Չափանիք կառուցվել է նոր միջամտությամբ։ Կառուցել է Քերանի կուսանոցը, Սրբ Անա Եկեղեցին, երեք փակ շուկաներ եւ գրատում՝ նկարագրող ձեռագրեր լատասաւելու համար։ Ընդունել է բաղադրատում հայության մասնակիությունը։ Առաջին կառավագան կառուցել է 1161-ին կաթովածի հետամուլությունը։

5) Եկեղենի բագություն եւ նոր մայր՝ Մորֆիան

Զանած Երևանի Մելիսներ կառուցվել է հայերի կողմից եւ կրում է հետեւյալ մակագրությունը հայերն լեզվով։ «Ի հիշատակ եւ ի փրկություն բոլոր այն հայերի, որոնց անունները Տիրուած են հայտնի»։ Ենթադրվում է, որ այն կառուցվել է Բյուզանդիայի Հուստինիանու կայսեր օրու 527-ից 565 թվական ժամանակահատվածում։

սուրոտում գտնվող սուրեկյան եկեղեցում։ Մելիսներ թագուհին ծնվել է 1105-ին եւ հասակ առել Ուրֆայում (Եղեսիա)։ Երևանի մեջ եկեղեց ընանիքի հետ 10 տարեկանին, երբ հայր՝ Ուրֆայի կառավարիչը դարձել է Երևանի մատուցությունը։ Պարհապը (կառուցված 1530-ականներին) 4 կմ. երկարություն, 34 դամական աշտարակներ եւ 7 դարտաներ ունի։

Մելիսներն չորս բոյերից ավագն է, բաղադրատում սուրբ աշտարակությունը մի գեղեցկությունի ու ուստի առաջարկությունը։ Սուրբ դամբարձումը վերակառուցվել է նոր միջամտությամբ։ Կառուցել է Քերանի կուսանոցը, Սրբ Անա Եկեղեցին, երեք փակ շուկաներ եւ գրատում՝ նկարագրող ձեռագրեր լատասաւելու համար։ Ընդունել է բաղադրատում հայության մասնակիությունը։ Առաջին կառավագան կառուցել է 1161-ին կաթովածի հետամուլությունը։

6) Երուսաղեմի խաչը: Սուրբ բաղադրի լատինական կաթոլիկական դաւոհարության մեջ մահմեդականների հետ։ Նվիրվել է արվեստներին եւ բաղադրատում։ Սուրբ դամբարձումը վերակառուցվել է նոր միջամտությամբ։ Կառուցել է Քերանի կուսանոցը, Սրբ Անա Եկեղեցին, երեք փակ շուկաներ եւ գրատում՝ նկարագրող ձեռագրեր լատասաւելու համար։ Ընդունել է բաղադրատում հայության մասնակիությունը։ Առաջին կառավագան կառուցել է 1161-ին կաթովածի հետամուլությունը։

6) Երուսաղեմի խաչը: Սուրբ բաղադրի լատինական կաթոլիկական դաւոհարության մեջ մահմեդականների հետ։ Նվիրվել է արվեստներին եւ բաղադրատում։ Սուրբ դամբարձումը վերակառուցվել է նոր միջամտությամբ։ Կառուցել է Քերանի կուսանոցը, Սրբ Անա Եկեղեցին, երեք փակ շուկաներ եւ գրատում՝ նկարագրող ձեռագրեր լատասաւելու համար։ Ընդունել է բաղադրատում հայության մասնակիությունը։ Առաջին կառավագան կառուցել է 1161-ին կաթովածի հետամուլությունը։

Տաճարի մուտք

Պատրիարքության Սատենադարանի մոտ գտնվող գերեզմանատանը՝ Արարայի ճակատամարտում ընկած 21 հերոսների դամբարան-կոթողը:

բաղադրատ առան եւ Երևանի մատուցությունի հայեր նաշակեցին իրենց դաստիանական դրուցը։ Այդ ժամանակ էլ լատինական դաւոհարությունը սեփական կաթոլիկական գովայն թվով հայեր կիլիկիա փոխադրվեցին եւ որու ազնվականներ այդ խաչերի արտադրությունները օգտագործեցին իրացուցված կանոնի ճակատին տեղադրված խաչական լեզունին մեջ լինելու մեկ այլ առաջույց են Մըրոց Հակոբյան վերաբերյան վանի ճակատին տեղադրված խաչական

Թուրքիայի Պահեստ սղաների կազմակերպության նախագահ, դաշտանաթող գեներալ-լեյտենանս **Էրդողան Կարափը** հայտարարել է, որ «Քրդսանի անկախացումը ձեռնուն չէ Հայաստան»: Նրա խոսքում, «Հայաստանը եթե չի հրաժարվել առասպելական «Մեծ Հայաստան» ստեղծելու մտից»: Ինչու դնդում է Կարափը, եթե հանրավելի արդյունում ստեղծվի անկախ Ջրդսան, առաջ դա անհարճարություններ կստեղծի Հայաստանի համար, չե՞ որ արտեզի վրա անկախ Ջրդսանի հայտնվել կարող է ի դերեւ համել «Մեծ Հայաստան» ստեղծելու հայերը, քանի որ ներկայի արտելի հայութին հավակնում են ինչուն բրերը, այնու էլ հայերը:

Հիշեցնեն, որ իրաֆի հյուսիսում գտնվող ինժնավար Ջրդսանի դեկավարությունը, չնայած Բաղդադի հշուանությունների ընդդիմությանը, ԱՄՍ-ի եւ նրա որու դաշնակիցների մեջ առարկություններին, Թուրքիայի եւ Իրանի կորուկականանը, դաշտասպնու են անկախության հանրավել առաջկա ստեղծելու 25-ին:

Առաջմ խոսք ոչ թե «Մեծ Ջրդսան» ձեւավորելու, այլ իրաֆի հյուսիսում փոր արած գրադեմոն անկախ Ջրդսան ստեղծելու նախին է: Եվ այդ նախագիծը առավել բան երեւէ մոն է իրականանը, ինչը, անկաված, խթանում է բրական շարժումը ամբողջ Մերձավոր Արևելյան տարածում:

Central Asia Monitor կենտրոնի գնահատումների համաձայն, «արաքական գարնանից» եւ սիրիական զգնաժամի ծագումից առաջ բրերի բարդական եւ այլ լոյսարի համար բարենպաս դայնաներ հաստացել են միայն Թուրքիայի ու Պատահական մասնական Անկարան սկզբնական ըջուական ընդունությունը է փորձել:

Թուրքիան կարող է դառնալ նոր Հարավակավիա

Ա. Տարասով. «Ժամանակը չէ՝ պատրաստվելու Կարսի եւ Սուլվայի պայմանագրերի շեղարկմանը»

Դերին, քայ ուշացրեց Երկրի հարավարեւելում սննդական, վարչատարածային եւ բարդական բարեփոխումների հրականացումը: Իսկ Երբ սիրիական զգնաժամի սկզբանական փոլուու Սիրիայի նախագահը **Բաշար Ասադը** Երկրի բրերին ընդուհեց լայն հրավուներ, ոս Անկարային արգանի մեջ առավ Սիրիայի եւ Իրավի միջեւ: Դրա արդյունում սահմանամեր եւ բարեկամական բրդական ուժեւումն անուն է իրականացնելու սպառությունը:

Որքան է տարօհինակ թվա, տարածաշանում «ինչանական մետսության» հայնվել առավել արդիական դարձեց բրդական հարցը: Կովկասի եւ Մերձավոր Արևելյի հարցերի ռուսասանցի փորձագետներ Ասամիսակ Տարասովը «Ունկում» գործակալության կայիրու գրում է, որ այս կառագությամբ թուր փորձագետներից շատերը, ինչուն նաւու զինվորականության ներկայացուցիչները սկսել են Երևուուներ արտահայտել Երկրի ներկայի սահմանանուում Թուրքիայի գոյության հերանկարների վերաբերյալ՝ մասնանելով կառավարող՝ «Արդարության եւ զարգացման կուսակցության» բաղադրական լուր սիսակները: Առաջին իրավ. 2003թ. դատերազմի սկզբում Անկարան ընդունեց ԱՄՍ-ի դիրքորոշումը, որի համաձայն բրդական շարժումը Մերձավոր Արևելյում սկսել է հանդես գալ որդես

Իննուույս բաղադրական գործոն: Երկրորդ սիսակն այն է, որ Անկարան մասնակից «արաքական մետսության» հայնվել արդիական դարձեց բրդական հարցը: Կովկասի եւ Մերձավոր Արևելյի հարցերի ռուսասանցի փորձագետներ Ասամիսակ Տարասովը «Ունկում» գործակալության կայիրու գրում է՝ Սեծ եւ փոր Ջրդսանների՝ սահմանաների եւ բարեկամական բրդական բարդականության հերանկարների վերաբերյալ՝ մասնանելով Երևուուներ իրավական մակարդակով: Եւ Երրորդ, Արևելյում հայ ժողովրդի հսկական բարեկամների վերաբերյալ արօսկ կծավալի Ռուսասանի կադրեր խօելու նուակով, որդեսզի Երևանի թղթին առանց Սովորակայի օգնության:

Փառուեն Թուրքիան կարող են վերածել նոր Հարավակավիայի: Ինչուն գրում է Յենի Shafa թերը, Անկարային փորձում են ներօնելու, որ Մերձավոր Արևելյում Թուրքիայի սահմանա ավարտվում է: Իսկ առաջմ Թուրքիան, իր դաշնակիցներին կորցնելով, սիմոված է Սիրիայի հարցում դաշնին կազմել Ռուսասանի եւ Իրավ. միաժամանակ փորձելով անքողովին չխօել կադրեր ԱՄՍ-ի հետ: Սակայն «անկախ Ջրդսանի» ստեղծման գործողացն արենս սկզբել է: Խնդիրն այն է, թե նա ինչուն ում հետ ի ինչ դրույվ կառավարությունը կարող է առժամանակ առաջ շարժում լուր գալ:

Ազգական կառավագարական համակարգ

Թիվ 31(343)
25 Օգոստոս
2017

Թերձ Զեյթունցյան

Երեկ Վեցին հրամեօքը սկեցին
Պերճ Զեյրունյացանին: Սեզմից հեռացավ 70-ականների հրաւալի սենյի Վեցին մնիկաններից մեկը: Անուշը նրա գլխավոր արժադիրը այդ սենյին, Վերապարբռնի այդ շարժմանը մասնակից-կերտիչ-ներից մեկը լինելը չէ միայն, այլ՝ հայ ինտելեկտուալ արձակի լավագույն ներկայացուցիչը լինելը: Պերճ Զեյրունյանը ինտելեկտուալ գրու է, այդ բարի ոչ թե կիրառական, կենացագիտական, զարգացնության կամ լայնախոն հանդուրժողականության իմաստով, այլ՝ նարդկային խանճվածիների ու դամական եղելութերի մեջ ծանարությունը մեղելու, զնելու եւ ամենակարեւորը՝ այդ ծամարությունը մինչեւ Վեցի համոգումը ու կրով դաշտանելու ընդունակությունը: Պարագայական ու դայնանական ոչինչ չկա նրա երերում, կոմդրոմիսային ոչ մի վիճակ, առարկելիության եւ անրուսության ոչ մի իրադրություն, բանզի նախադես հաւաքի են առնված յուրաքանչյուր կերպարի ու գործողության համար առաջ բաւկող համար, հնարավոր եւ անհնար, բոլոր կոմդրոմիսները, բոլոր առարկությունները եւ բացառված են բոլոր անրուսությունները, երկիխմությունները, որոնք երկի ծավալման ընթացքում, դա լինի «Կլոր Որեւէ հզերի», «Ամենախուր մարդը», «Ոտի՞, դատարանն է գալիս» կամ այլ վեր կամ բաստրգություն, բացահայտվում եւ դաշճառաբանվում են հոգեբանորեն ու տամարանորեն, եւ արագ ընթանում են դեմի անխուսափելի եւ ճակատագրական բախում:

Այլ խստիվ, Պերճ Ձեյքունցյանի գրական-ստեղծագործական առավելությունը ճշնարտության բացահայտումն է, հաճախ չոր, կոչ, առանց դերձախոսության ու սիրունաբանությունների, բայց միշտ հատու ել դիլով, տրամաբանված ել համոզիչ: Նրա Երկերը, առանց բացառության, կարծես արդարադաս դատարանի դրույթներ լինեն, որտեղ Վճիռը, ավելի շուս՝ դատավճիռը անխոսափելի է, ել որքան էլ ցավո՞ս ընդունելի են ընթերցողի ու հանդիսատեսի համար, նաև՝ նույնինքն դատապարտայի՛:

◆ ◆ ◆

Մեր թերթը հետազ օրերին կրկին
ու կրկին ասիր է ունենալու անդ-
րադառնալու մեծ գրողի ստեղծա-
գործություններին, նրա կյանքին,
մարդկային նկարագրին, չնորանա-
լով նաև նրա հրամարակախոսսա-
կան ժառանգքը, որից, հատկապես
1992-2000 թթ.ին, բարերարվել են
նաև «Ազգ» ու ընթերցողները:

◆ ◆ ◆

Հանգիս իր տառապած ուկորներին:

6 И-ИСЬРДИ

Մելանյա ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Գրողը ճեղում է ժամանակի դասներն այնուև, որ հայացի ներք անցյալը վերափոխվում է նոր ճշնարտության, որտեղ ուրվագծում, տեսանելի է փորձում դարձնել ժողովրդի երկր աղազան, որովհետեւ առաջարդում է ապրելու նոր սկզբունքներ եւ արժեներ... Պերճ Ձեյթունցյանի ներկայությունը զգաստացնող եւ արթուն դասհայտանի դեր ուներ. Նա առողջ հասարակության համար առաջնայինը համարում էր օրենքի բարոյականությունը՝ օրենքի գերա-

է գտնել ռացիոնալը, ետևել այն սխալները, որ ճակատագրական են եղել ժողովրդի համար, ստղում է կերպարներ, որոնք նույնական լուծումներ են առաջադրում, ովքեր կրունկ են այսպիսի գաղափարներ, որով հիմարակ կոր է Վերափոխել կյանքը: Նա նորարար գործ է, առաջադիմական սկզբունքներ դավանող: Սա արտահայտվել դեռ 60-ականներից, գեղագիտական մշածողության մեջ փոփոխությունների ժամանակակից ներում, երբ խորհրդային գաղափարական դաշտ ճանաչվել է նիմանգանայն դրական իմաստով, բացից այլ դատուհաններ՝ արեալ մոլորդի ազատ մշածողության ներհոսի դիմումը:

կադրությունը, անջրդես կյանքի արտուրով հասցնում է ծայրակետին: Այս գործը նոր ընչառություն, նոր որակներ բերեց ժամանակի հայ վիմագրությանը: Այդիսին էր նաև «Ամենատխուր մարդը» դիեսր՝ հայտնի եւ սիրված բեմադրություն, ժամանակին Դրանաշիկական թատրոնի լավագույն ներկայացումներից, ուր մարդու օւրին ողբերգությանը իրականությունը շատ սուր է արձագանքում՝ անհատի երկիրությանը, երկատմանը, ազատության ընկալմանն ու նվաճմանը: Սովորության դաշտառով ցմահ դատապարտված Բոր Ոսրաւուղը բանի իր խցում գրաղվում է գիտությամբ: Համրությունը, որ գիտեր այս անունը միայն գիտական հոդվածներով, երբեք չէր կարող կրահել, թե 53 տարվա բանային կյանքից հետո ընորհված ազատությունը նրա համար այլևս արտուր է...»

Հրաժեշտ

ՕՐԵԱԳԻ բարոյականություն
տատզամող գրողը

Suren Manvelyan

Կայությունը, մշակույթի համար՝ լուսանցքում չննալը, նայել այն ուղղությամբ, ուր ընթանում է համաշխարհային արվեստ՝ ազգայինը դասհղանելով։ Նաև՝ որպիտելու այդ գրականությունը հանրային կյանքի զարկերակը չափում է ճագրուեն ու ազնիվ, ուստի կարեւոր որակ, երբ գեղարվեստական մտածողությունը սերում է ստեղծագործողի ներկին ազնվությունից։

Այդ գրականությունը էականորեն տարբերվելի է ժամանակակից հիմքունակած լայնար-

մաց: Նա առաջիններից է իր սերմունքը՝ գրողներից, որ տևապ նորի անհրաժեշտությունը՝ հրաժարվելով գեղարվեսական արձակում ժամանակին միրող ձեւերից ու ոճերից՝ նկարագրական ավելորդաբանությունից թյունից ու ռայլաբանումներից: Գեղարվեսական խոսի այն զարգածությունը, որով կարելի է բնորությ նրա ոճը, նորագույն տակային է, կանաչին, որովհետեւ գրողը բարեկարգ գաղափարներ ներմուծելու խնդիրը ուներ: Այն առավելամեծ ազդեցիկ բառավորիչ է դառնում, եթե հոգեկան բարեկարգ վիճակները, նարկային աղբումնեն առահայտվում են խիս դատողական բարեկարգ վիճակներում:

խոհական խոսի միջոցով։ Սա գրականության այն ժեսակն է, որ դասիվ ընթեռ ցողին մերժում է, նա անխուսափելիորեալ տիշի մասնակիցը դաշնա հեռուս մերժի մենախոսությանը։ Խոսքը հատուկ կառուցված է այդպես՝ փոխանցելի դարձնելու առաջադրված գաղափարները։ Այս դես է կայանում գրականության ազդեցությունը հանրային մասնողության վրա։ Դա նա հաջողեց իր գրականության ուժությունը և անբարար կենսագրությանը՝ վաստակելով խորագույն հարգանք և ժողովրդային սեր՝ ինչպես խորհրդային, այնպես էլ փոփոխությունների նոր ժամանակներում։

Բացի կառուցվածքային եւ հական մրցական տեղական պատմություններից աս կարեւոր էր թեմատիկային նորությունները, որ ներմուծեց գրողների «Կլոր Ուրբեա Իգերի» վեմը (1968 թ) անդրադարձ է ամերիկյան իրականությանը, նոր՝ արեւմույն վեմի սկզբունքները եւ կառուցվածքով գրված, որտեղ անհատի ազգական հերոսի եւ իրականության հա

տեղ ունեի, ամեն երեկ առանց բացառության բոլոր հռետորներին ծայրեայր լսում էի: Եթե հանրահավաքը շատ ուժ էր վերջանում, ոտքով էի տուն վերադաշնում: Որքան նետ էր իմ ոգեստրությունը, այնքան էլ դաշն ու խորը եղավ հաջորդած հիասքափությունը, մանավանդ որ նյութականը իսկույն փոխարինեց հոգեկանին, գրական ընթերցանությունը մոռացվեց, նշակույթը նընդհանրապես անմենավեց: Իմ հրադարակագրությունը ներին այդ բախումից է ծնվել, բանի որ ինձ համար օրենքը հասարակության, երկիր բարոյականության հիմն է»:

Այստես՝ դրսի եւ ներսի իրականության բախումից ծնվում է խոհը, արքանանում դայաքարի ոգին. գրողը այն վերածում է գրականության, որտեղ նա իրադարձությունների առջևում է, ճանադարի մասնանուողն է, որ ավիս է լուծման բանալին, առաջադրում է ելքեր: Պերճ ԶԵՐՈՒՄ-ցյանի համար այդ Ելքը անՎերապահորեն միակն է եւ անխոցելի: Կա ոչ առաջարկ է ոչ է առնելուրում ուս Փաշօնան է-

«Եթե ուզում ես վրեժ լուծել, բռնթերի քի
ակ ստղջիր ուժեղ, բարեկեցիկ, օրինա-
լահ երկիր, որտեղից մարդ չուզենա հեռա-
նալ »:

Օրենք ժառությունը անչափելի է, նրա հեռացումը կյանքից ցավո՞ն է. բարոյականության կօռաչափը օր օրի նվազում է. հիշողությունը դեռ ոչինչ է: Պերճ Զեյթունցյանը ջատագովն էր գործնական հայրենասիրության.- մեծ կորուսների ցավը մեղմվում է մեծերի տաքզամներն իրականացնելու ժամանակահորդ միավանական ապահովությունը մասնաւոր է:

«Թայըն գրական հավելված»
(Times Literary Supplement)
տարբերականն իր 2016 թվի մայիսի 13-ի համարում առաջին անգամ անզերեն լեզվով ընթերցողներին էր ներկայացրել Վաղիմիր Նաբոկովի խոսքն ուղղված իր կտարանդի համեմերտացիներին՝ բարգմանված Լյուի Պարկերի կողմից: «Լոլիտա» հանրահայք վերի հեղինակ Նաբոկովն (1899-1977) իր այդ խոսքը արխիվ հանձնելուց ինտենսիվ ընթանալացումների մասին» (*On Generalities*) խորագիրը: Ռուսերեն բնագիրը, որը Ալեքսանդր Դոլինինի խմբագրությամբ հրատարակվել է 1999-ին «Զելզա 4»-ում, այժմ գտնվում է Նյու Յորքի հանրային գրադարանի «Բերգ հավաքածոյում» (*Berg Collection*):

Նարոկովն իր խոսքն արտահեծել է 1926-ին Թարախնով-Այխենվալդ Սրբութ (Tatarinov-Aykhenvald Circle) կայացած երեկույթի ընթացքում: Թարգմանության նախաբանում իր մեկնաբանությունները ներկայացնելով Լյուի Պարկերը նույն է, որ Նարոկովը վրդովված է ներկայի վրա անցյալի ունեցած ազդեցությունից: «Նա աղազայի մարդն էր: Նրա հայացքը ուղղված էր աղազա ընթերցողին, դասմաբանին եւ նույնիսկ կենսագրին», գրում է նա, ավելացնելով, որ նրա համար կարեւոր էր, թե ինչո՞ւ է ներկան գնահատվելու աղազայում: «Ընդհանրացումների մասինը» ավելի շուրջ մի «մանիքես» է, որտեղ արտահայսված են Նարոկովի անսահման լավատեսությունն ու գիտակցական դայլքանը նդիդեմ ցավի ու կորսի կարպածահար անող հոլոահառությանը: Նա ամենուրեք փորձում է հաղթահարել վարանդիդության դասմառած հոգեկան հավասարակշռության խանգարումները: Այդ սարիների նրա հերոսներից մեկը գրելով ռուսաստանցի իր

մի բարեկամին նույն է, որ ինքը
«կատարելապես երջանիկ է» վսա-
րանդիության դայմաններում։ «Դա-
րեւ կանցնեն... կնոռացվի ամեն
ինչ... բայց իմ երջանկությունը կճնա-
փողոցի լատերալերի արտացոլման
մեջ... դարող զույգերի ժողիների եւ
այն ամենի մեջ, ինչ Ասված այդ-
քան առատուեն ցըտառում է
նարուասահի մենակութակուն»։

Ասրիկային սեսավությունը»:
Ստորև Նաբռկովի խոսի բարգմանը նույնականացնենք: Անուշը զնուրեցելիս դեմք է հաշվի առնել գրության ժամանակը:

Գոյություն ունի մի շատ հրապուրէց, միաժամանակ եւ շատ վտանգավոր դեւ, մնխանրացումների դեւը, որը գերում է մարդու միտք՝ սիմելով Օրան դիտակավորել ամեն մի երևոյթ եւ գետեղելայն ճշգրտութեն մեկ այլ երևոյթի կողմին, որը նույնութեա խնամուկ փարարզած է ու համարակալված: Նրա միջոցով մարդկային գիտելիքների (դասմության նման կիոփիխական) մի ամբողջ դաշտ վերածվում է փոքրիկ մի գրասենյակի, որտեղ այս բազմաթիվ դասերազմներն ու այդ բազմաթիվ հեղափոխությունները տեղադրված «բնում են» թթաղանակների մեջ, եւ որտեղ մենք կարող ենք խորառութել անցյալի դարերի մեջ ամենայն հանգստությամբ:

Այս դեւ տա է սիրում «գաղափար», «հակում», «ազեցություն», «ժամանակաշրջան», «դարաշրջան» եւ նման այլ քառերը: Պատմաբանի ուսումնասիրության մեջ այս դեւ հետապարձ հայցնով մի է բերում անցյալի երեսվածերը, ազեցություններն ու հակումները: Այս դեւնքը հետ բերում է սարսափելի մի ձանձնությութ, այն գիտակցությունը (սխալ, ինչելոյ), որ ինչքան էլ նարդկությունն իր դեպակատարությունն ունենա կաճ դայքարի դրա դեմ, միեւնույն է, այն (Պատմություն

Իսկ ամենաահարկուն կարող է տեղի ունենալ այն ժամանակ, երբ ամբողջության համար ընդհանրացումների այդ գայթակղությունը հափակում է նեզ եւ ստիլում խորհել ոչ թե անցած-գնացած այլ հենց մեր ապրած ժամանակահատվածի մասին: Հոգ չէ, թե ընդհանրացումների այդ ոփին ստիլված լինի մի շաբաթ շարիներ անվանել, կամ դիմակավորել «միջին դարեր»: Դա դեռ ներելի է Դա կարող է փրկել դրանցականներին ավելի վաս աղետներից: Հոգ չէ նաեւ, թե 500 կամ ավելի տարիներ անց 20-րդ դարը եւ այլ դարեր նույնութեա հայտնվեն թղթապահականների մեջ՝ երեւակայական մի դիմակով, ասեմն, օրինակ, «Երկրորդ միջին դարերը» (1): Սա անուուց մեզ չի վերաբերում, չնայած ծիծաղելի է, թե ինչուս է 20-րդ դարը ներկայանալու դասմագիտական շրջանակներում 500 կամ ավելի տարի անց: Բայց հետաքրքրական է իմանալ, թե արդյոյն դարտավոր են մենք ինչ-որ անուն տալ մեր դարին են:

Եթե նարդոյ յուրաքանչյուր օրը դաշտական միջադեղերի շարան է (եւ դա նույն է նրա ուժն ու աստվածայնությունը), ապա մարդկության դաշտությունը առավել եւս: Դու կարող ես կապակցել այդ միջադեղերը, կազմել ժամանակաշրջանների եւ գաղափարների սիրությունից «ծաղկեսկունջ», բայց անցյալի հորության միեւնույն է անհետացած կյանի, եւ մեռնելու կտեսնեմն ոչ թե այն, ինչ իրականում տեսական դիմում է ունեցել անցյալում, այլ այն՝ ինձ մենի ցանկանում ենի տեսմել այնտեղ Պատահականութեն մի անհանգիստ մարդ որուում է օվկիանոսային նավարկության դուրս գալ, եւ հաստավուն է առաջնությունը հասկացնությունը, ինչ-որ առավելացած մի դեռություն հարստանում է, եւ զամակարգված ոչ մի ձեռ չկա: Պատճենը թյան «ռուվեհի» անիվը ոչ մի օրենք չէ ձանաչուում: Կյիոն (3) ծիծաղում է մեռնաւուած, շաբլոն դարձած արտահայտությունների եւ դրանցից բխեցրած մեր եղանակացությունների վրա:

Այստես են վերաբերվում դասնությանը: Բայց կրկնում եմ՝ ամենասարսափելին այն է, երբ ընդհանրացումների «ոռոգություն» ձևականացնելու ժամանակահատվածը կազմում է հարթում դեղոյի մեջ՝ ժամանակաշրջանը: Իսկ երբ է սկսվել

Ճետով կար չունի մարդու կյանքի այլ երեսը թերի հետ:

«Պատահականություն, Դրինիա Աննա, դատահականություն» գրում էր Պուտինը իր «Քարե հյուրը» փոքր ողբերգությունում: Նորաձեւությունը բնահաճ ու հարավոփիխ է: Բեռլինյան նորաձեւությունը բոլորովին նման չէ փարհպանակ նորաձեւությանը: Անզինացին ժիշտվում է, տեսնելով գոլֆի համազգեստներով բերլինցիներին: Եվ եթե սպորտային թեման նշեցինք, մենք դեմք է հսակեցնենք, թե՞ո՞ք երկիրը, ո՞ք աշխին եւ ո՞ք ժողովրդին մենք ի զկաշի ունենք: Դրա համար դատանությանը խորագիտակ մարդ է դեմք լինել: Սպորտը միշտ է կը զվարացրել է մարդկանց: Դրանում բարբարոսության նույզներ փնտելը անհնաս է, որովհետեւ իսկական բարբարոս միշտ է կը վաս սպորտսմեն է: Մենք չըեմք է չարախոսենք մեր ժամանակների մասին: Մեր ժամանակները չափազանց ռոճանակի են, հոգեմես գեղեցիկ եւ նյութապես՝ հարմարավես: Պատերազմը, ինչողև ամեն մի դատերազմ, խորակեց օաս բաներ: Բայց այն արդեն անցյալ է: Վերերը ստիհացել են եւ հաշած հետեւամբները նոռացվել են, բացառությամբ «jeunes

«ԸՆԴՀԱՐԱՐՎԵՇՈՒՄՆԵՐԻ ՄՎԱՆ»

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՆԱԲՈԿՈՎԻ ԽՈՍՔՆ ուղղված վտարանդիներին

**Վլադիմիր Նաբոկովը
1920-ականներին**

արդյոյն մեր այդ փորձը ճակատագրական դեր չի խաղալու, եթք ընդգրկվի աղագայի գրեթերում, խթանելով Երեւակայությունը հնէ-որ խելացի մի մարդու:

Նման մի խելացի դասմաբան (2) մի օր փորձում էր նկարագրել անցյալի դասերազմներից մեկը, երբ համկարծ աղջուկ լսեց փորորշից: Ամքոհը երկու կռվարա ճարդկանց փորձում էր իրարից անջատել: Ոչ կրիվ, ոչ կրպողների դեմք ի արտահայտությունները եւ ոչ էլ հավաքածների մեկնաբանությունները չկարողացան նրան ճօգին դատկեր տալ, թե ինչ էր իրականում տեղի ունենում: Նա հասկացավ, որ ուզումիւն կրվի եռթյունը հնարավոր չէր դարգել: Նա պերընթերցեց անցյալի դասերազմի ի

Ակարագրությունը եւ գիտակցեց, թե որ-
քան անհետեք էին, անհիմն ու չլատա-
ռաբանված իր բերած բոլոր փաստակա-
ներն այդ դասերազմի վերաբերյալ։ Եկե-
ղնորունենի, միանգամընդմիւս, որ դաս-
ություն հասկացությունը որպես ճշգրիտ
գիտություն ընդամենը հարմարության
արգասիին է։ «հասարակ մարդկանց հա-
մար», ինչըև կասեր թաճարամի աշ-
խատողը ցույց տալով միեւնույն հանցա-
գործի երկու գանգերը՝ մեկը երիտասարդ
իսկ մյուսը՝ առաջացած տարիին։

մեր ժամանակաշրջանը: Ո՞ր տարում, ո՞ր ամսում: Եթե նարդիկ «Եվրոպա» բառը են արտասանում, ո՞ր երկրներն են դրանում ընդգրկում, կենտրոնական երկրները, թե՞ նաև Պորտուգալիան, Ծվետիան եւ Իսլանդիան: Եթե թերթերն իրենց վերանագրեան օգտագործում են «Լոկանոն» (4) սեղանի անունը, ես դատկերացնում եմ միայն լեռներ, դայձար արեւ եւ կանաչ ծառեր: Իսկ եթե նարդիկ արտասանում են «Եվրոպա» բառը, միեւնույն ընդիհանրացված ինտոնացիայով, եթե բառացիորեն ոչինչ չեմ տեսնում, բայց

წნარელქაბ բարբაրոսი թეოდორ ქვემა ტერმინ է. Կուրֆյուրստენ ნაխանձი հայտնված դաշտական հերցի: Քենց հասկանում են այս կետը, ամեն ինչ ավելի դարձ է դառնում: Մենք չենք խոսում ինչ-որ մօւլտու ընդհանուր բաների մասին: Այլ խոսում ենք կոնկրետ այս մեր դարաշօջանի սահմանական թվերի թերյանյան դաշտական հերցի մասին: Տիեզերական ոգու փոխարեն հասարակ բնահած նորաձեւության մասին, որն անցողիկ է ինչպես այս բաներ դրանից առաջ: Քետաքրական են այս «faux-black» հորդորված դարերը (5) նորաձեւություն էին ֆրանսիական Դիրեկտորիայի (6) ժամանակ: Զիմանական դեն դրանցում երտիկա չկա: Քետաքրական է նաև այն, որ եթե կանայք տարօդական կամ փետուրեր էին կրում իրենց գլխարկների վրա, բարոյականությունը արցում էր բափում սկանդալային նորայլությունը ների վրա: Դե, եթե խոսելու ենք նորաձեւության մասին, խոսակցությունը կարող է ե՛լ հետաքրական, ե՛լ ուսուցողական իրազեկիչ լինել: Կարող ենք խոսել նորաձեւության բնահած լինելու մասին, կամ այն մասին, թե նորաձեւությունը ունենալու

gens ճարես-գյուղի» (7) մասին գրված ֆրանսիական վելերի հեղեղին։ Ինչ վերաբերում է հեղափոխության հոսանքին, այն անհետանալու է դատահականորեն, ինչպես հայտնվել է դատահականորեն։ Պատմության մեջ արդեն հազար անգամ նման դեմք ժողովում ունեցել է։ Ողևաստանում դարձամին կոնումիզմին փոխարիմնելու է գալու ավելի ինտելիգենս մի ինչոր բան եւ հայութ տարի անց չափազանց տաղեկալի Ռուսանութիւնում հիշվելու է միայն դատարանների կողմէ։

Բայց մինչ այդ եկելի հաճովով վայելենի մեր ժամանակը, ինչողևս հեթանուներ եւ ասվածներ, իր տեխնիկայի հրաւայի մեթնամերով եւ հսկայական հյուրանոցներով (որոնց ավերակները աղագան փայփայելու է ինչողևս մենի ենի փայփայով Պարթենոնը), իր կաշելասքագկաթոռներով (որոնի հայտնի չէին մեր նախնիներին), իր չափազանց ծօգիք գիտական ուսումնասիրություններով, իր նուրբ արագությամբ եւ բարի հումորով, եւ ամենակարեւորը՝ իր հավիտնականության գրավչությամբ, որն առկա էր անցյալում եւ առկա լինելու է յուրաքանչյուր դարում:

1) Նղում է կատարում ռուս վաշարանի Նիկոլայ Բերյանեի հետաքերազմյան ցջանում «Նովյատ Մրեմիկեպվյոյտ» խորագրով էստին (1923 թ.), որ հետաքյալմ (1933-ին) թարգմանվել է հրատարակվել է «Մեր ժամանակներ» համամակարչության կողմէ

2) Խոսք անստուգ մի անեկդոտի ճամփի է անգլիացի դալատական, հետախուզ Արք Ռութերֆորդի (1552-1618) եւ նրա «Աշխարհի դատմությունը» (History of the World) աշխա-

3) Կիրովական հովանական մասնակիության մասին օրենքը:

4) 1925-ին Ըստյարական այդ խաղաղության ախտատրագրվեց դայմանազի Գերմանիայի սահմանների երաշխիքի վերաբերյալ: L. Պ.

5) Նկատի ունի Զարլսոնի նման ջազային դարերը, որ կատարում էր աֆրոամերիկացիների պահանջման առաջնային գործությունը:

6) Կին հոգուց բաղկացած գործադրի հշանությունը (1795-99) ֆրանսիական հեղափոխությունից հետո: L. Պ.

7) Խոսի՞ ֆրանսիական վելենրու «հետաքարազյան տրավում» կամ հիվանդությամբ» տառաղող գլխավոր հերոսների մասին է: Լ. Պ.